

İRŞAD DERGİSİ

2015

“Ademoğlu kurban kesme gününde Allah katında kan akıtmaktan daha sevimli bir amel işlememiştir. O kurban kıyamet günü boynuzları kılları ve tırnaklarıyla gelecektir.

Kurbanın kanı yere düşmeden önce Allah katında hemen kabul olunur.

Bu sebeple kestiğiniz kurbanlardan dolayı sıkıntı değil gönlünüz hoş olsun.”

(İbn Mce, Edaha: 3)

*Eylül - Ekim
Sayısı*

İRŞAD DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Canım kurban desem sana “Kelebek” sy.2

Kurban’ın hakikati “Hamuş” sy.3

Kurban “Nergis” sy.4

Kurban keserken büyüklerimiz “Rezzan SU & Fatma ZEHRA” sy.5

Rasulullah ile bayram “Hatice KÜBRA” sy.6,7

Din duygudur – İntikam “Fatma Meryem AK” sy.8

Peygamberler tarihi – Hazreti Adem “Sare Şüheda BAŞAK” sy.9

Türk islam tarihine tasavvufi bir bakış “Dihye IŞIK” sy.10,11

Onlar yıldızlar – Halid bin Velid “Erva YAREN” sy.12,13

Sohbet-i Piran “Esmâ YOLCU” sy.14,15

Hanımlar âleminin yıldızları – Zeynep binti Abdullah “Meftun AY” sy.16,17

İslamda evlilik “Sıddıka AMİNE” sy.18,19

Ergenlerde içe kapanıklık “Aişe YEŞİL” sy.20,21

Gökyüzünün derinlikleri “Gülbahar AY” sy.22,23,24,25

Renklerin dili – Siyah “İkra NUR” sy.26

Çay sohbetleri “Hifa&Havle” sy.27

Surelerin isim anlamları sy.28

Kurban ve sağlık “Beyza ÇELİK” sy.29

Özlem’ini duyduğunuz lezzetler “Hafsa KEVSER” sy.30,31

Bitkilerdeki şifa - TURP “Sare Şüheda BAŞAK” sy.32

Günlük vird sy.33

İRŞAD DERGİSİ KURBAN ÖZEL SAYISI – YIL/7 – SAYI/40

EDİTÖRLER: GÜLENAY ZİYA / ÖMER NAZİF

irsadder@gmail.com

GRAFİK TASARIM: MUSAVVİBE / NURDENİZ

karabasi@gmail.com

CANIM KURBAN DESEM SANA

Canım kurban sana desem
Can sensin.
Sevgilim kavuşma vakti yaklaştı.
Gönlüm coştı taştı.
Kağıda adını yazayım desem
Kağıt sensin, kalem sensin.
Giyindim akları,
Bulanmaya geldim alları,
Canım, cananım
Kurban olmaya geldim;
Canımı sana vereyim de can olayım diye.

Ne kıymeti var sensiz söyleşen dilin,
Dilin canı sensin.
Ne anlamı var sensiz geçen günün,
Doğan gün batan gün sensin.
Ne kıymeti var secdeye konmamış başın,
Secdem sensin.
Yüzüm güler, gönlüm güzel,
Canımı sana vermeye geldim.
Her günümü kurban verdim sana;
Her gecemi,
Her nefesimi,
Sen olmaya geldim ey yar!
Nuruna kandım geldim,
Bir ömür sana susadım geldim,
Habibinden aşkını duydum geldim.

Canımın kıymeti yok,
Kıymet sensin.
Aşığım desem sana,
Aşk sensin.
Canım kurban sana desem
Can sensin.

Kelebek

KURBAN'IN HAKİKATI

Kurban denilince akli olarak düşündüğümüz ve fiiliyata döktüğümüz kurban kesme eyleminin dışında, bir de nefsi olarak kurban etmemiz gerekenler yok mudur? “Ölmeden önce, ölünüz.” Hadis-i şerifi gereğince, kurban edemediğimiz zerrece nefsanî arzumuz kaldıkça, kurbanın özünü anlayabilir miyiz? Kurban edecekken Hz. İbrahim İsmail’ini, ilkin nefsanî olarak vazgeçtiğinde ermişti kurbanın aslına. Bu sebeple ona bahşedilen can ile maddesel kurbanın hakikatine varmadı mı? Eğer nefsi olarak İsmail’inin sevdasından vazgeçemeseydi, erebilir miydi bu hakikate? Ya İsmail’inin annesi biricik Hacer’ini, Rabbinin emri ile Bekke Vadisi’nde bırakmasaydı ıssızlığın ortasında; İsmail’inin, kurbanın, aşkın ve haccın hakikatine varabilir miydi Hz. İbrahim? Zahirî aşkının tatlı esintileriyle nefsinde uyup, eş ve evlat sevgisini bir kefeye, Hak sevgisini bir kefeye koyduğunda kalbinin sesini duyup hakikatin de hakikati olan, İsmail’in de Hacer’in de yaradanı olan Hakkın sevgisinin hakikatine eremeseydi, haccın gereği olan kurbana erişebilir miydi? Akli Hacer’i de İsmail’i de bir çöl yalnızlığının bağrına bıraktığında galeyana geldiğinde, aklını bir kenara koyarak kalbinin gerçeğine ve ilahi emrin zarafetine uymasaydı, İbrahim İbrahim olarak içinin putlarını devirebilir miydi? Nefsinin kurban etmeyip de aklının sesine kulak verseydi, bundan gayrı vereceği hiçbir kurbanın İsmail’in kaniyla dahi temizlenemeyeceğini bilmese İbrahim İbrahim olabilir miydi?

Rivayete göre, Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Cebrail (a.s.) ‘a sordu:

“Ey Cebrail! Hiç yedi kat semadan yeryüzüne korku ve dehşet içinde hızlıca indin mi?”

Cebrail (a.s.) :

“Evet ya Muhammed, üç kez dediğin şekilde indiğim oldu.”

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sordu : “Nasıl oldu anlat.”

“Birincisi,” dedi Cebrail (as) : “Hz. İbrahim ateşe atılırken Allah (c.c.) bana dedi ki : “Sor bakalım İbrahim’in bizden bir dileği var mıdır?”

O sırada İbrahim ateşe atılmış şekilde havada ilerliyordu. (O zaman mancınık yöntemiyle ateşe atmışlardı İbrahim Peygamberi.)

Cebrail (a.s.):

“Hemen süratle indim yeryüzüne ve İbrahim’e sordum: “Var mıdır Rabbinden istediğin bir şey?”

İbrahim peygamber cevapladı:

‘Çekil çekil! Rabbim’den ne geldiye başım üstüne.’ Bunun üzerine Yaradan emretti: ‘Ateşe serin ol!’

Yere yumuşak ol!’ dedi.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Ya ikincisi?” diye sordu Cebrail (a.s.)’a.

Cebrail (a.s.) :

“Yine İbrahim, oğlu İsmail’i kurban edeceğinde bıçağın keskin yerini değil, sırt tarafını İsmail’in boğazına sürüyordu kesmek için. Tam farkına vardı ve bıçağı ters çevirip İsmail’in boğazına değdireceği sıra Rabbim emretti:

‘Yetiş Cebrail, al şu iki koçu. İbrahim bunları kurban etsin.’ dedi. İşte o sırada çok korktum yetişemeyeceğim diye ama şükürler olsun yetiştim.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sordu: “Ya üçüncüsü Cebrail, onu da anlat.”

Cebrail (a.s.) :

“Ya Rasulallah, onu ne sen sor ne ben söyleyeyim. Rabbime en yakın olduğum yerdeydim. Kendi mekanımda ve yedi kat semanın en tepesi denilen yerde. Sen Uhud savaşındaydın ve savaş sırasında darbe aldın. Darbe alınca miğferinin demiri yanağına battı. Ashap geldi yanına ve sana olan terbiyesinden dolayı o demiri eliyle değil de ağızıyla yanağından hafifçe çekti çıkardı. İşte tam o sırada yanağından süzülen bir damla kan yere düştü düşecek. Alemlerin Rabbi şöyle emretti:

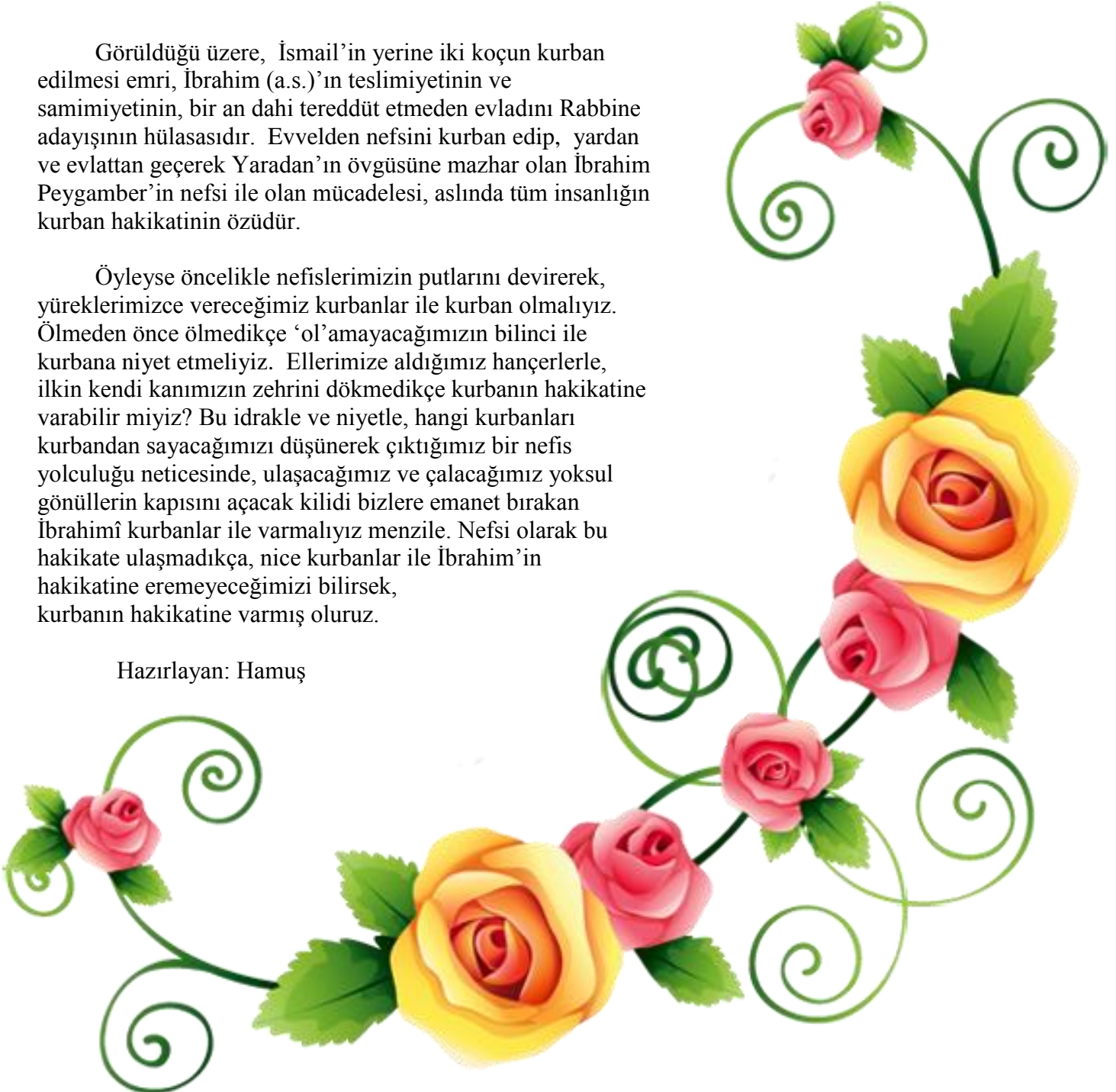
‘Yetiş ey Cebrail! Eğer Resulümün kanı yere düşerse andolsun ki yerde ve gökte bir tek canlı bırakmam.’

İşte o anda tüm gücümle yeryüzüne, Uhud’a yöneldim. O kadar hızla indim ki yanağından süzülen kan tam yere damlamak üzereyken yetiştim ve kanadımın üzerine düşürdüm. Hamdolsun Rabbime.”

Görüldüğü üzere, İsmail’in yerine iki koçun kurban edilmesi emri, İbrahim (a.s.)’in teslimiyetinin ve samimiyetinin, bir an dahi tereddüt etmeden evladını Rabbine adayışının hülasasıdır. Evvelden nefsinin kurban edip, yardan ve evlattan geçerek Yaradan’ın övgüsüne mazhar olan İbrahim Peygamber’in nefsi ile olan mücadelesi, aslında tüm insanlığın kurban hakikatinin özüdür.

Öyleyse öncelikle nefislerimizin putlarını devirerek, yüreklerimizce vereceğimiz kurbanlar ile kurban olmalıyız. Ölmeden önce ölmedikçe ‘ol’amayacağımızın bilinci ile kurbanı niyet etmeliyiz. Ellerimize aldığımız hançerlerle, ilkin kendi kanımızın zehrini dökmedikçe kurbanın hakikatine varabilir miyiz? Bu idrakte ve niyetle, hangi kurbanları kurbandan sayacağımızı düşünerek çıktığımız bir nefis yolculuğu neticesinde, ulaşacağımız ve çalacağımız yoksul gönüllerin kapısını açacak kilidi bizlere emanet bırakan İbrahimî kurbanlar ile varmalıyız menzile. Nefsi olarak bu hakikate ulaşmadıkça, nice kurbanlar ile İbrahim’in hakikatine eremeyeceğimizi bilirsek, kurbanın hakikatine varmış oluruz.

Hazırlayan: Hamuş

KURBAN

Dini bir terim olarak kurban; ibadet niyeti ile belirli şartları taşıyan hayvanı, usulüne uygun olarak kesmeyi ve bu amaçla kesilen hayvanı ifade eder.

Allah'a yaklaşmak ve insanlar arasında yardımlaşıp Allah'ın rızasına kavuşmak için bir vesiledir. Hicretin ikinci yılında meşru kılınmıştır. Kur'an-ı Kerim'de birçok ayette kurban kesmenin ibadet olduğuna dair ayetler bulunmaktadır.

HAC SURESİ 34. Ayet

“Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine ismini ansınlar diye kurban kesmeyi meşru kıldık. İşte sizin ilahınız bir tek ilahtır. Şu halde yalnız ona teslim olun. Alçak gönüllüleri müjdele!”

Enes r.a. 'dan rivayet edildiğine göre; Allah Rasûlü (s.a.v.)' e, beyazı karasından çok ve boynuzlu iki koç getirilmiş , onların üzerine Allah'ın ismini anmış , tekbir getirmiş ve ayağını hayvanın yanına üzerine -boynunun bir tarafına- koymuş .

Zeyd İbn Erkam'dan rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir: “Ben -veya onlar- : ‘Ey Allah'ın elçisi, bu kurbanlar da nedir?’ dedim. ‘Babanız İbrahim’in sünnetidir.’ Buyurdu. Onlar: ‘Ondan bize (ecir ve sevap olarak) ne var?’ dediler. ‘Her bir kılı için bir hasene sevabı.’ Buyurdu. ‘Ya yünü?’ Dediler. ‘Yününün her bir kılı için bir hasene (sevabı).’ Buyurdu.

HAC SURESİ 36. Ayet

“Kurbanlık büyük baş hayvanları da sizin için Allah'ın dininin nişanelerinden kıldık. Sizin için onlarda hayır vardır. Onlar saf saf sıralanmış dururken (kurban edeceğinizde) üzerlerine Allah'ın adını anın. Yanları üzerlerine düşüp canları çıkınca onlardan siz de yiyin, istemeyen fakire de istemek zorunda kalan fakire de yedirin. Şükredesiniz diye onları böylece sizin hizmetinize verdik.”

Câbir İbn Abdullah'tan rivayet edilen bir hadiste o, şöyle demiştir: “Allah Rasûlü (s.a.v) bize kurbanları müşterek kesmemizi emretti. Deve yedi kişi, inek de yedi kişi için olmak üzere.” İshâk İbn Rahûyeh ve başkaları derler ki: “Bilakis inek yedi kişiye, deve ise on kişiye yeter.”

Âişe (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Âdemoğlu kurban kesme gününde Allah katında kan akıtmaktan daha sevimli bir amel işlememiştir. O kurban, kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla gelecektir. Kurbanın kanı yere düşmeden önce Allah katında hemen kabul olunur. Bu sebeple kestiğiniz kurbanlardan dolayı sıkıntı değil gönlünüz hoş olsun.”

EN' ÂM SURESİ 162. Ayet

“De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir.”

Câbir İbn Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Allah Rasûlü (s.a.v.) bayram günü iki koç kurban kesti ve onları kurban ederken şöyle buyurdu: “Yüzümü bir muvahhid olarak gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben, asla müşriklerden olmadım. Muhakkak benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. Onun hiçbir ortağı yoktur. Bununla emrolundum ve ben, Müslümanların ilkiyim.”

SÂFFÂT SURESİ 107. AYET

“Ve O'na (İbrahim'e) fidiye olarak büyük bir kurbanlık verdik.”

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre; Hz. İbrahim'e cennetten bir koç geldi. Bundan önce (cennette) kırk sene otlamıştı. Hz. İbrahim, oğlunu bırakarak koçun peşine düştü. Onu ilk cemrede buldu. Cemreyi yedi taşla taşladıktan sonra orada koçu kaybetti. Orta cemreye geldiğinde koçu orada gördü. Bu cemreyi de yedi çakılla taşladı, sonra koçu yine kaybetti. Büyük cemrenin yanında ona yetiştirdi, bu cemreyi de yedi taşla taşladı, koçu orada buldu, tuttu, Minâ'daki kurban kesme yerine getirip orada boğazladı. İbn Abbâs'ın nefsi kudret ellerinde olan (Allah)'a yemin ederim ki, İslâm'ın başlangıcında o koçun başı, kurumuş halde Kâbe'nin oluğunda boynuzlarından asılı olarak duruyordu.

Hazırlayan: Nergis

KURBAN KESERKEN BÜYÜKLERİMİZ

Kurban kesmek; kadın erkek dinen zengin ve mukim olan her Müslümana vacip bir ibadettir. Biz de bu 'Kurban' temalı sayımızda kurban kesen büyüklerimiz ile yaptığımız konuşmamızda onlara yönelttiğimiz soruların cevaplarını sizinle paylaşmak istedik.

Kurban kesmenin adabını sorduğumuzda büyüklerimiz, bu adabları şöyle sıraladılar:

**Kurbanı yatırmadan önce hazırlığını tam yapmak, (Kurbanı soluna yatırıp sağ arka ayak boşta kalacak şekilde hazırlayıp, gözlerini örtmek)*

**Kurbanı kibleye doğru yatırıp kesmek,*

**Kurbanı keserken besmele çekip tekbir getirmek (Bismillahuallahuekber demek),*

**Kurbanı keserken acele etmek,*

**Kurbana eziyet etmemek,*

**Kurban kesilirken başında hazır bulunmak,*

**Kurbanı, bayram namazından önce kesmemek.*

“Kurban kesilirken aklınıza Hz. İsmail (a.s.) ve Hz. İbrahim (a.s.) geliyor mu, keserken aklınıza neler geliyor?” sorusuna ise şuna benzer cevaplar aldık:

“Bıçak, Hz. İsmail' in boğazını kesseydi ve bu ibadet böyle devam etseydi bizlerin, biz olmasak bile oğullarımızın kurban edileceği ve Hz. İbrahim'in, Hz. Hacer annemizin oğullarını hiç düşünmeden kurban edebilecek kadar, Hz. İsmail (a.s.)'ın da babasının onu kurban etmesine izin verecek kadar Allah'a bağlı oldukları geliyor aklımıza.”

Hazırlayan: Rezzan Su&Fatma Zehra

RASULULLAH (s.a.v.) İLE BAYRAM

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ
بَهِيمَةٍ

“Biz her ümmete kurban kesmeyi meşrû kıldık ki kendilerine rızık olarak
verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine Allah'ın adını ansınlar...” (Hacc,22/ 34)

Ramazan-ı şerifi uğurladıktan sonra, her sene olduğu gibi bu sene de kurbanın tatlı heyecanı sardı müminleri.

Kelime olarak kurban, Allah'a yakınlaşmaya vesile olan şey anlamına gelmektedir. Aynı zamanda kurban bizlere Hz. İbrahim (a.s.)'in ve Hz. İsmail (a.s.)'in Allah'a olan sonsuz teslimiyetlerini hatırlatmaktadır.

Zeyd b. Erkam (r.a.)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Sahabe-i Kiram : “Ya Rasulallah, kurbanlar nedir?” diye sormuştur. Bunun üzerine Resul-i Ekrem (sav) : “ Babanız Hz. İbrahim (a.s.)'in sünnetidir.” Buyurmuştur. Sahabe-i Kiram : “Bize kurban kestiğimizden dolayı ne kadar mükafat vardır?” diye sorduklarında ise Resul-i Ekrem (sav) :” Her kılına mukabil bir sevap vardır.” cevabını vermiştir. ⁽¹⁾ Bu hadisi şeriften de anlaşılacağı gibi Allah (c.c.) kurban ibadetini yerine getiren her mümini fazlasıyla mükafatlandırmaktadır.

Kurban bayramı tüm Müslümanlar için Allah'a olan kulluğu ve ona teslimiyeti hatırlatmasının yanı sıra toplum içerisindeki dayanışma, yardımlaşma, birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularımızı tazelemektedir.

Kur'an-ı Kerim'de “Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.” ⁽²⁾ ayeti kurbanı açıkça bildirmektedir. “Kim ki kurban kesmeye mali kudreti bulunur da kesmezse, o kimse namazgahımıza yaklaşmasın.” ⁽³⁾ hadisi de Rasulullah (s.a.v.)'in kurban ibadetine ne kadar önem verdiğinin bir delilidir.

Kurbanın ve Kurban Bayramı'nın anlam ve önemine değindikten sonra biraz da Kurban Bayramı'nda Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hazretlerinin gerçekleştirmiş olduğu sünnetlerinden bahsedelim.

Rasulullah (s.a.v.) arife gününü oruçlu ve ibadetle geçirirdi. Bayram gecelerini de ibadetle geçirirdi. Namazlardan sonra teşrik tekbirlerini getirir, namaz dışında da bol bol tekbir getirirdi.

Ramazan ve Kurban Bayramlarının sabahlarında gusleler, güzel giyinir, hoş kokular sürünürdü. Bayram namazına giderken tekbir getirir ve zikrederdi. Namaza gidip gelirken farklı yolları kullanırdı. Bunu Ömer (r.a.) şöyle naklediyor: "Rasulullah (s.a.v.) bayramda (Medine'den çıkarken) Şecere yolundan çıkar, Mu'arres yolundan dönerdi. Mekke'ye de Seniyyetü'l ulya'dan (yukarı seniyye yolundan) girer, Seniyyetü's süfla'dan (aşağı seniyye yolundan) çıkardı⁽⁴⁾ Bu sünnetin izahı Kur'an'da Zilzal Suresi'nde (Zilzal; 99/3, 99/4) geçmektedir. İbadet için değişik yollardan gidip gelmek sevap kazanmamıza vesiledir. Atılan her adımda ayak basılan yerler o kimse için şahitlikte bulunacaktır.

Resul-i Ekrem Kurban Bayramı'nda bayram namazından önce bir şey yemezdi. Abdullah b. Büreyde (r.a.)'ın babasından rivayete göre : "Peygamber (s.a.v.) Ramazan Bayramı günü bir şey yemeden namaza çıkmaz, Kurban Bayramı'nda ise namaz kılıncaya kadar bir şey yemezdi."⁽⁵⁾

Bayramda ziyaret etmek, karşılaştığımız müminlerle selamlaşmak, tebrikleşmek de Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in sünnetlerindedir.

Bayram namazından sonra kurban kesecek olan kişinin kurbanı kendi eliyle kesmesi de Rasulullah'ın münasip gördüğü ve uyguladığı bir sünnetidir. Enes (r.a.): "Peygamber (s.a.v.) iki tane alaca koç kurban etti. Ayağını kurbanlarının yan tarafları üzerine basıp "Bismillah." diyerek tekbir alırken gördüm. Sonra onları kendi eliyle boğazladı." demiştir⁽⁶⁾

Rasulullah'ın sünnetlerinden bir diğeri de bayramın coşkusunu yansıtan eğlencelere müsaade etmesi ve bunları uygun görmesidir. Aişe (r.a.) şöyle demiştir: " Benim yanıma Ebu Bekr girdi. O sırada benim yanımda Ensar kızlarından iki kız vardı ki bunlar Buas harbinde Ensar'ın birbirleri hakkında söyledikleri şiirleri teganni ediyorlardı. Aişe dedi ki:" Bu iki kız teganniye san'at ve adet edinmiş kızlar da değil idiler." Ebu Bekr : " Rasulullah'ın evinde şeytan mızmarları mı?" dedi. Bu da bir bayram gününde olmuştu. Rasulullah (s.a.v.) ona : " Ya Eba Bekr, her kavmin bayramı vardır. Bu da bizim bayramımızdır." buyurdu⁽⁷⁾

Aişe validemiz başka bir rivayetinde de şöyle anlatıyor: "Yine bir bayram günü siyahiler kalkanlar ve mızraklarla oynuyorlardı. Ya ben peygamberden (bakmayı istedim), yahut kendiliğinden "Bakmak arzu ediyor musun?" dedi. Ben: "Evet (istiyorum)." dedim. Hemen beni arkasına, yanağım yanağı üzerine gelecek şekilde ayaküstü dikeltti ve " Haydin Erfide pğulları!" dedi. Nihayet bakmaktan usandığında:"Artık yeter mi?" diye sordu. Ben "Evet." dedim. "Öyleyse, git." Buyurdu.⁽⁸⁾

Hayatın her ayrıntısını yol göstericimiz Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'den öğrendiğimiz gibi bayramları da bayram gibi yaşamayı yine ondan öğrenelim. O (s.a.v.) ile bayram ediyormuşçasına; coşkuyla, heyecanla...

1) Sünen-i İbni Mace c:2, sh:1045, had. no: 3127

2) Kevser suresi:2

3) İbni Hümam-Fethü'l Kadir c:8, sh:66

4) Buhari, Hac 15; Müslim,Hac 223

5) Buhari İydeyn:4; Muvatta, İydeyn:3

6) Sahihi Buhari c:12, sh:5627

7) Sahihi Buhari c:2, sh:914

8) Sahihi Buhari c:2, sh:913

İNTİKAM

"İntikam dediğimizde eminim ki birçoğumuzun aklına kötülük yapmakla ilgili yani kötülüğü çağrıştıran bir takım şeyler geliyor. Nitekim Vikipedi de buna benzer bir tarif getiriyor:

"Öc alma, kötü davranış veya sözü cezalandırmak için kötülükle karşılık verme isteği ve işi."

Ancak benim sizlere bu sayıda bahsedecek olduğum "intikam" duygusuna bambaşka bir pencereden bakılmış olacak. Ama önce biraz nefis terbiyesinden bahsetmek istiyorum.

Nefis, genel itibariyle, Kuranı Kerim'de de geçtiği üzere "kötülükleri emreden" tabiriyle nitelenmektedir. Terbiye edilmemiş tüm nefislerde de nefis-i emmarenin belirtileri görülmektedir. Oysa terbiye görmüş bir nefis, Allah'ın önünde İbrahim'in oğlunu kurban etmeye götürüşü gibi feda edilmiş bir nefis, Allah'ın sıfatlarını taşımak ile şereflenmiş bir nefis haline gelir. Bunun yolu ise bahsettiğimiz gibi nefsi, bir mürşid-i kamil ışığında terbiye etmektir. İnsan ise bir kısım karakteristik özelliklerini yaratılışı itibariyle edinir. Şöyle ki, bir kimse tabiatı itibariyle inatçı bir kişiliğe sahip olabilir. Terbiye ise bu inatçı kişilik ve kimliklerin inadını hayır yolda kullanmaya yönlendirir. Misal, insan haramları işlememek üzere öyle bir inat eder ki, nefsi o kişiyi yenemez. Mum gibi erir o kimsenin önünde. Terbiye olur. Eskiden hırçın bir köpek misaliyken yavaş yavaş sakin bir hal alır ve o kimsenin üzerinde bulunan inat hali hayra çevrilmiş olur. Diyor ya "Bir kimse tövbe etse ben onun günahlarını hayra çeviririm."

Bunun misali, kişide kötü gibi görünen o huy, hayırlı bir hale dönüşür.

Şimdi geliyorum intikam duygusunun Allah'ın önünde kurban edilmesine. Üstadımız Mustafa Özbağ bir sohbetinde intikamdan şöyle bahsetmişti:

"İntikam Allah'ın sıfatıdır. Allah intikamını alır." Biraz daha açmak gerekirse aslında intikam; olması gereken ve bizatihi Allahu Teala'da, onun rasulünde ve veli kullarında bulunan bir sıfattır. Hayır ve Hakk üzerine tecelli eden bir sıfat.

Ayet-i Kerimelerde şöyle geçiyor:

"O halde sakın Allah'ın peygamberlerine olan vaadinden cayacağını sanma! Şüphesiz Allah her şeye galiptir, intikam sahibidir." (İbrahim Suresi/ 47.Ayet)

"Biz de, ayetlerimizi inkar ettikleri ve onlara kulak vermedikleri için kendilerinden intikam aldık da hepsini denizde boğduk."

"Rabbinin ayetleriyle kendisine öğüt verilip de, sonra onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim kim olabilir? Gerçekten biz, günahkarlardan intikam alacağız."

Hz. Peygamber'den de örnekler çok. Mesela bir gün bir Yahudi, bir Müslüman kadının başının örtüsünü açar. Müslüman bir erkek ise o Yahudi'ye haddini bildirmeye kalkınca Yahudiler o Müslüman kimseyi öldürür. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) ikinci namazını kılmak üzere olan ashabi namazdan döndürür ve "Bırakın." der namazı. "Şimdi, gidin kardeşinizin intikamını alın!"

Gördüğümüz gibi intikam, aslında hayırda kullanılmaya ihtiyaç duyulan bir duygudur. Pekiyi biz içimizdeki intikam duygusunu nasıl yönlendirebiliriz? Nasıl bunu hayra çevirebiliriz? İşte bu konuda üstadımız, bizi yine farklı bir pencereden bakmaya götürüyor:

"İntikamı nefsinizden alın!"

Nefsimize uyup her ne yaptysak bunun intikamını almalıyız ve dönüp demeliyiz ki "İntikamım acı olacak!"

İşte böylece nefsimizi kurban etmek adına büyük bir adım daha atılmış olacak.

Hazırlayan: Fatma Meryem AK

PEYGAMBERLER TARİHİ / YARATILIŞIN BAŞLANGICI

HAZRETİ ÂDEM

Allahu Teâla insanı yaratmayı murat edince meleklerine: " *'Muhakkak ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.'* buyurdu. Melekler ona *'Biz seni överek tesbih ederken, bozgunculuk yapacak ve kan dökecek birini mi yaratacaksın?'* dediler. Allah celle celaluhu da *'Ben sizin bilmediklerinizi bilirim.'* Buyurdu. (Bakara 30)

Rivayetlere göre daha sonra Hak Teâla yeryüzünden toprak getirmesi için Cebrail aleyhisselam'ı gönderdi. Yer ona " *'Senden Allah'a sığınırım, benden bir şey alma!'* diyerek feryat etti. Cebrail aleyhisselam Allah'ın huzuruna çıktığında yerin ağlayıp sızlanmasına dayanamayarak toprak alamadığını söyledi. Daha sonra bu görev Mikail aleyhisselam'a emrolundu. Fakat o ve ardından İsrail aleyhisselam da toprak alamadan geri döndüler. En sonunda Azrail aleyhisselam'a emrolundu. O da yeryüzüne inerek çeşitli yerlerden topraklar getirdi. Bu sebeple insanoğlunun renkleri siyah, beyaz, esmer, kırmızı; bazılarının renkleri de bunların arasında. Bazısı yumuşak, bazısı sert, bazısı ise halis ve temiz oldu. (Ebu Musa)

Rivayet odur ki, bu toprağın üzerine kırk yıl yağmur yağdı. Çamura dönüştürülüp bırakıldı. Daha sonra kırk gün yoğurulup işlenebilecek toprak haline getirildi. Bu haldeyken şekillendirilip kudret güneşiyle kurutuldu ve bir süre bekletildi. Bu halde ki cesedini merak eden melekler ve iblis, Âdem'in yanına gelir; İblis, " *'Bu önemli bir iş için yaratılmıştır.'* dedi. Böylece Âdem aleyhisselamın vücudu Allah'ın kudretiyle tamamlanmış oldu. Ardından Allah-u Teâla cesede kendi ruhundan üfledi. Ruh bedene baş tarafından girdi. Bu esnada Âdem aleyhisselam aksırdı. Melekler " *'Elhamdülillah'* dediler, Âdem aleyhisselam da " *'Elhamdülillah'* dedi. Yüce Allah buna karşılık " *'Rabbın sana rahmet etsin.'* buyurdu. Yaradılış tamamlanınca Allah Âdem'e " *'Şu meleklerle git, selamını nasıl karşıladıklarını dinle. Bu hem senin hem de zürriyetinin selamlaşmasıdır.'* dedi. Adem (as.) meleklerle " *'Esselamu aleyküm.'* dedi. Onlar da " *'Esselamu aleyküm ve rahmetullah.'* diye karşılık verdiler.(Buhari)

Allah-u Teala Adem'e bütün isimleri öğretti. Daha sonra onları Adem'den şüphe eden meleklerle göstererek " *'Eğer doğru söylüyorsanız şunların isimlerini bana bildirin'* (2-30) buyurdu. Melekler çaresiz kaldı. Bunun üzerine Allah Âdem'e emretti. O da meleklerle eşyanın isimlerini saydı. Yüce Allah da " *'Ben size göklerin ve yerin gaybını bilirim ve sizin açıkladıklarınızı da gizlediklerinizi de bilirim demedim mi?'* (2-33) dedi ve meleklerle Âdem'e secde etmelerini emretti. Hepsi ona secde etti. İblis ise " *'Ben ondan daha faziletliyim.'* diyerek itaat etmedi.

Rivayete göre Âdem Aleyhisselam cennette dolaşmakta iken Allah ona uyku verdi. O uykuya daldığında sol eğe kemiklerinden birini aldı ve ondan Havva'yı yarattı. Âdem (as.) uyanınca yanında Havva'yı gördü. Ona " *'Sen kimsin, ne için yaratıldın?'* dedi. Havva " *'Sen benimle sükunet bulasın diye yaratıldım.'* dedi. Hak Teala böylece Hz. Havva'yı Âdem aleyhisselama eş yaptı. Onlara " *'Ey Âdem, sen ve eşin cennette kalın. Orada istediğiniz yerden bol bol yiyin. Yalnız şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa zalimlerden olursunuz.'* (2-35) dedi. Ama onların cennette kalmaları şeytanın hoşuna gitmedi. Tuzağa düşürmek için ahlara ederek yanlarına geldi. Onlara cennetten kovulacaklarını, başka bir rivayette de öleceklerini söyleyerek kalplerine korku ve tasa saldı. Diğer gelişinde ise onları kandırmayı başardı. Yasak ağacın meyvesinden yedirdi. Onlar yasak meyveyi yiyince edep yerleri açıldı. Âdem utanarak saklanacak yer aramaya başladı. Allah " *'Benden mi kaçırıyorsun?'* diye seslendi. " *'Kaçmıyorum ya Rabbi! Ama senden utanıyorum.'* dedi. Daha sonra Allahu Teâla onların cennetten atılmalarını emir buyurdu.

Hazırlayan: Sare Şüheda BAŞAK

TÜRK İSLAM TARİHİNE TASAVVUFİ BİR BAKIŞ

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi
Saltanat didükleri ancak cihan gavgasıdır
Olmaya baht u saadet dünyada vahdet gibi

Kanuni Sultan Süleyman

Bu sayıda elimizden geldiğince, dilimiz döndüğünce bahsedeceğimiz zaman dilimi Anadolu'da Türk İslam Beyliklerinin hüküm sürdüğü XIII. ve XV. yy arasındır. Döneme damgasını vuran olayla kısaca değinecek olursak; Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılışı, Beylikler Dönemi'nin istikrarsızlığı, Osmanlı'nın uç beyliğinden bir cihan devleti haline dönüşü bu dönemde meydana gelmiştir. Anadolu'da büyük tahribatlara sebep olan Moğol istilası ve Yıldırım -Timur çatışması da yine bu yüzyıllar arasında meydana gelmiştir. Baba Resul isyanı ile Şeyh Bedrettin isyanı da yine aynı zamana rastlamaktadır. Dönemin siyasi durumuna baktığımızda 1040 yılında Dandanakan Savaşı'yla Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu'ya akınlar başlatmıştır. 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra ise Sultan Alparslan Anadolu'ya girdiğinde toprakları birçok bey arasında paylaşmıştır. Anadolu'nun İslamlaşması ve iskanı böyle başlamıştır. Akıncı Türk beyliklerini sınır boylarına yerleştiren Selçuklu Devleti de devlet içerisinde imar faaliyetlerine yönelmiştir. Kervansaraylar, medreseler ve rasathaneler gibi önemli mimari eserler meydana getirmiştir. Büyük Selçuklu Devleti'nin Moğol baskıları ve çeşitli isyanlar sonucunda zayıflamasıyla Anadolu'da Anadolu Selçuklu Devleti'yle beraber birçok devlet kurulmuştur. Daha sonra bir cihan devletine dönüşecek olan Osmanlı Beyliği de bunlardan biridir. Moğol istilalarından uzakta yer alan, Bizans'ın giderek güçsüzleşmesini fırsat bilen Osmanlı Beyliği topraklarını genişletmeye başlamıştır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin sağladığı istikrar yıllarında Anadolu şehirleri büyük merkezler haline gelmiştir. XIII. yüzyılın ilk yarısında büyük ticaret yolları üzerinde bulunan Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum gibi merkezlerde büyük ticaret yolları mevcuttur. Antalya ve Sinop'un da alınmasıyla liman ticareti önem kazanmıştır. Anadolu yolları üzerinden ticaret yapmak diğer ülkeler için de o dönem içerisinde avantajlı bir durum teşkil etmiştir.

Bu huzur ortamı içerisinde Anadolu Selçuklu Devleti, Moğol istilaları sırasında Anadolu topraklarına gelen alimlerin de etkisiyle kültür ve medeniyet bakımından oldukça üst seviyelere yükselmiştir. Dönemi anlatırken İbni Bibi şu ifadeleri kullanmaktadır: "Dâhilde sulh yerleşmiş, yollar iyice tanzim edilmiş, her tarafta kervansaraylar inşa edilmişti. Güzel sanatların her türlü, özellikle mimari yapılar teşvik görüyordu. Âlimler, münevverler, sultanın yanında hüsnü kabule mazhar oluyorlardı. Devlet büyükleri bilgi ve tecrübe sahibi idiler. Meclisleri büyük âlimlerin, şeyhlerin huzurlarıyla şeref bulur, işler intizam içinde görülür, hiç kimsenin haklı dileği geri çevrilmezdi. Hele şeyhlere bilginlere karşı çok hürmet gösterilirdi. Bu dürüst ve adaletli idare sayesinde, Müslümanların canları, malları, namusları korunmakta vilayetlerde yerli ve yabancı halk adalet ve refah görmektedir."

Konuya genel hatlarıyla giriş yaptıktan sonra asıl varmak istediğimiz ver olan dönemin dini anlayışına gelmiş bulunmaktayız. Anadolu fethedilmeden önce Anadolu'nun büyük bir kısmı Bizans'ın hakimiyet alanı içerisinde olduğu için Hristiyan dinine mensup kimselerdi hatta bu dönem içerisinde

yaşayıp vefat eden Hz. Mevlana'nın cenaze törenine Hristiyan ve Musevi olmak üzere birçok kişi de katılmıştır.

Türklerin devlet içerisinde dini anlayışlarında hiçbir zaman zorlayıcı ve baskıcı olmamışlardır. Hiçbir zaman halkı Müslüman olmaları noktasında baskı altına almamışlardır. Onlar da bu hoşgörü ve huzur ortamında kalpleri huzur içerisinde Müslüman olmuşlardır. Hatta dönemden biraz ileriye doğru gidersek İstanbul'un fethi sırasında Bizans topraklarında yaşayan insanlar "Kardinal külahı görmektense Osmanlı sarığı görmeyi tercih ederiz." demişlerdir. Döneme tekrar dönecek olursak XII. yy Anadolu'sunda dini hayatın gelişimi iki yönlü olarak seyretmiştir. Bunlardan ilki medreselerde ana kaynaklara dayanılarak yapılan dini eğitimidir. Bu şekilde bir eğitimin sonucunda özellikle yerleşik düzene geçen kesim kısmında İslamiyet, Ehli Sünnet kurallarına uygun olarak öğretilmiş ve günlük hayata rahatlıkla uygulanmıştır. Diğer bir yönü ise Orta Asya'dan kalkarak Anadolu'ya gelen Türkmen babaları tarafından verilen tasavvuf anlayışıdır. Anadolu'da ve hatta Balkanlar'da halkın akın akın Müslüman olmalarında bu Türkmen Babalarının katkısı oldukça büyük olmuştur.

Yukarı Mezopotamya Türkleri'nin tasavvuf anlayışına bakacak olursak tasavvuf anlayışının İslamiyet'i tanımakla başladığını söyleyebiliriz. Türklerin tarih sahnesinde adını duyurmaya başladığı ilk yer olan Asya'da tasavvuf merkezi Horosan olmuştur. Zaten bilindiği üzere Anadolu'nun İslamlaşmasında Horosan Erenleri diye adlandırılan önemli kişilerin de burada yetişmişlerdir. Horosan dışında ise Semerkand ve Merv şehirlerini de önemli tasavvuf merkezleri arasında sayılabilir. Burada yetişenler hem tasavvuf eğitimiyle yoğrularak hem de büyük bir Alperenlik eğitimini tamamlayarak fetih ruhuyla beraber Anadolu'ya akınlar başlatmışlardır. Alperenlerin piri ise büyük Mutasavvıf Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'dir. Türklerin Müslüman olmalarını sağlayan tasavvufi anlayış fetih ruhunu da beraberinde getirmiştir. Horosan Alperenleri tarafından Anadolu'da açılan tekke ve dergahlar Bizans'ın baskısından kurtulmak isteyen halkın nefes alma alanı haline dönmüştür. Bu da Anadolu'nun fethine önemli katkılar sağlamıştır.

Anadolu Selçuklu Devleti zamanında Anadolu'da temel olarak iki tür tasavvufi akım ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki Konya merkezli Mevleviliklerdir. Daha çok saray tebaası ve yüksek zümredeki insanlara hitap etmiştir. Selçuklu sultanlarının da pek çoğu bu terbiye ile büyütülmüşlerdir. Yesevilik merkezli tasavvuf anlayışı ise daha çok halk arasında yayılmıştır. Osmanlı Devleti'ni ise Şeyh Edebali olmadan düşünmek imkansızdır. Yine Yunus Emre Hazretleri'nden bahsetmek gerekirse kendisi de Osmanlı Devleti'nin kuruluş zamanında Tapduk Emre tarafından yetiştirilmiş önemli bir tasavvuf ehlidir. Bu zatlar o kadar önemli kişiler olmuşlardır ki İstanbul'un fethi birçok kimsenin hayali olduğu halde Ak Şemseddin Hazretleri'nin talebesi olan -ki kendisi de Bayramiye Tarikatı mensubudur- Fatih Sultan Mehmet Han Hazretleri'ne nasip olmuştur. Osmanlı Devleti'nde saray ahalisinde olsun halk arasında olsun birçok tarikat anlayışı mevcuttur. Kadiriye, Rufaiye, Yeseviye, Bektaşîye, Bayramiye, Mevlevîye, Halvetîye, Nakşibendiye verilebilecek örnekler arasında yer almaktadır. XI. Yy'da yaşayan Aziz Mahmud Hüdayî Hazretleri birçok padişaha yol göstermiştir.

Horosan Erenleri'ne tekrar dönecek olursak ahilik teşkilatını da tasavvuftan ayrı kabul edemeyiz. Bu teşkilat yönetimleri tasavvuf ehli tarafından yapılmış ve toplumu yöneten kişiler bu teşkilatlar sayesinde servet ve şehvet bataklığına düşmeden kurtarılmışlar ve aynı zamanda hayırlı işlere yönlendirilmişlerdir. Tasavvuf ehli tarafından kurulan bu kurum toplumu ahlaki bakımdan olgunlaştırmıştır ve halk arasında kardeşlik, sevgi, saygı ve kalite üst seviyede seyretmiştir. Ayrıca vakıflar kurularak yardıma muhtaç olan halka tasavvuf ehli tarafından yardımlar yapılmıştır. Tasavvuf halkın kökleşmiş bir şekilde temel bulmasını sağlamıştır. Alperenler hem dini hayatı layığıyla yaşayıp halka baskı ve zulüm uygulamadan onların Müslüman olmalarını sağlamıştır hem de içlerinde mevcut olan fetih aşkıyla fethettikleri toprakları İslam ile şereflendirmişlerdir. Allah onlardan razı olsun, bizleri de onlara layık eylesin inşallah.

Hazırlayan: DİHYE IŞIK

ONLAR YILDIZLAR

ALLAH'IN KILICI HALİD-BİN-VELİD

(SEYFULLAH: ALLAH'IN KILICI)

Ashaptan ve İslam kumandanlarından olan sahabenin ismi Halid, künyesi Ebü'l-Velid ve Ebu Süleymandır. Nesebi Halid bin Velid bin Mugire bin Abdullah bin Amr bin Mahzun'dur. Ebu Cehil bin Hişam ile ve Velid bin Abd-i Şems ile kardeş çocuklarıdır. Velid bin Velid'in kardeşidir. Annesi Lübabe, Ümmül-mü'minin Hazreti Meymune annemizin kardeşidir. Hazreti Halid bin Velid'in soyu, Mürre bin Ka'b'da Peygamber Efendimizin soyu ile birleşir. Abdurrahman ve muhacir isminde iki oğlu vardır. Hicri 8. yılda Müslüman oldu. H. 21. yılda Humus'ta hastalanarak vefat etti.

Bedir, Uhud, Hudeybiye savaşlarında daha Müslüman olmadığından düşman birliklerinin kumandanıydı. Kardeşi Velid, onun Müslüman olması için teşvik edici mektuplar gönderiyordu. Peygamberimiz ona "Halid nerelerde? Onun gibi birinin İslamiyet'i tanımaması, bilmemesi olamaz. Keşke o, bütün gayret ve kahramanlıklarını Müslümanların yanında müşriklere karşı gösterseydi, ne kadar hayırlı olurdu. Kendisini sever, üstün tutardık." buyurdu. Efendimizin bu sözlerini mektupta haber alınca İslam'a meyli arttı ve şehadet edip Müslüman oldu. Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem): "Sana hidayet eden, doğru yolu gösteren Allah'a hamd olsun." buyurdu. Sonra günahlarının affı için Allahü Teala'ya dua etmesini istedi ve "İslamiyet, kendisinden önce işlenmiş olan günahları kesip atar." buyurdu. Medine'de Peygamberimiz kendi evinin yanında Halid bin Velid'e bir yer verdi ve onu savaşlarda hep süvari birliklerin başında kumandan tayin etti.

Mute gazasında sağ taraftakileri sol tarafa, sol taraftakileri sağ tarafa, ön taraftakileri arka tarafa ve arka taraftakileri ön tarafa alarak askerlerin düzenini değiştirdi. Rum askerlerini şaşırıp korkutarak üç bin kişilik İslam ordusu, yüz bin kişilik Rum askerlerini yendi. Başkumandanın elinde dokuz kılıç parçalandı. Peygamberimiz (s.a.v.) Mute savaşındaki başarısından ötürü onu "Allah'ın kılıcı" diye övmüştür.

Sayısız kahramanlıklara ve savaş tecrübelerine sahip olan sahabe Hz. Halid bin Velid'in kumandanlığında İran, Irak, Şam, Suriye, Filistin fethedildi. Buralara İslamiyet'i tebliğ etti.

Peygamber Efendimiz, Veda Haccı'nda mübarek saçlarını tıraş ettirirken ashap saçları düşürmemek için havada yakalıyordu. Mübarek alınlarındaki saçlarına sıra gelince Hazreti Halid bin Velid "Anam, babam, canım sana feda olsun Ya Rasulallah, ne olur, mübarek alınınızdaki saçları bana verir misiniz?" diyerek o kadar yalvardı ki, Hazreti Peygamberimiz onu kıramadı. Tebessüm buyurdular. Nurlu saçları alan Hazreti Halid, öptü kokladı, yüzüne gözüne sürdü ve sarığının içine

yerleştirdi. Savaştaki kahramanlıklarının sebebini soranlara, sarıktan çıkarıp saçların sayesinde muzaffer olduğunu söyledi. Cihat meydanlarında gösterdiği üstün kahramanlıkları, cesaret ve şecaati Peygamberimiz tarafından: “Allah’ın iyi kullarından biridir.” diye methedilmiştir. (Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 1360).

Hazreti Halid bin Velid, 21 (m. 642) yılında Humus’ta hastalandı. Yanında silah arkadaşları vardı. Vefat edeceği sırada kılıcını istedi. Kabzasını tutarak şefkatle okşadı. Sonra: “Nice kılıçlar elimde parçalandı, işte bu benim ölümümü görecek olan son kılıcımdır. Beni en çok üzen, hayatı hep savaş meydanlarında geçip, yatak yüzü görmemiş olan bu Halid’in yatakta ölmesidir. Rasulullah (aleyhisselam) ’ın hiçbir Ashabı, rahat yatağında ölmedi. Ya savaş meydanlarında veya uzak beldelerde Din-i İşlam’ı yayarken garip olarak şehit oldu. Ah... Halid!.. şehid olamayan Halid! Harp, benim etimi çiğneyemedi. şehitlik mertebesi hariç elde etmediğim makam kalmadı. Vücudumda bir karış yer yoktur ki, ya kılıç yarası, ya bir ok yarası veya bir mızrak yarası olmasın, ömrü, Din-i İşlam’ı yaymak için savaşlarda at koşturan kimsenin sonu, böyle yatak üzerinde mi olacak? Ölümü, harp meydanında, atımın üzerinde, düşmana Allah için kılıç sallarken şehit olarak beklerdim.” dedi. Sonra “Vasiyetimi bildiriyorum, beni ayağa kaldırın...” deyince ayağa kaldırdılar. “Beni bırakınız, şimdiye kadar hep taşıdığım kılıcım artık beni taşısın.” diyerek kılıcına dayandı, “Ölümü, savaştaymışım gibi ayakta karşılayacağım, öldüğüm zaman atımı muharebede tehlikelere dalabilen bir yiğide veriniz. Atım ve kılıcımdan başka bir şeye sahip olmadan öleceğim. Mezarımı, bu kılıcımla kazınız. Kahramanlar kılıç şakırtısından zevk alır.” dedi ve yatağına düşüp kelime-i şehadet getirerek vefat etti.

Hiz. Halid savaşçı olduğu kadar ilim konusunda da üstündü. Fırsat bulduka Hiz. Peygamber’in sohbetlerinden istifade etmiş, ilim ve irfan sahibi bir ashaptır. Hiz. Halid; Buhari, Müslim ve diğer hadis kitaplarında yer alan, Hiz. Peygamber’den on sekiz hadis rivayet etmiştir. (İbn Hacer, el-İsabe, I, 413).

Hazırlayan: ERVA YAREN

SOHBET-İ PİRAN

Esma YOLCU

Müritlerini Kurban Ediyor

Hacı Bayram-ı Veli hazretleri Edirne'den Sultan II. Murat'ın büyük iltifatlarıyla ve fermanıyla geri döner. Sultan bu fermanla Hacı Bayram-ı Veli hazretlerinin öğrencilerinin yalnız ilim ile meşgul olmaları için onların vergi ve askerlikten muaf tutulduğunu bildiriyordu. Bunu duyan pek çok kişi Allah rızası için değil de sadece şahsi çıkar için gelip Hacı Bayram-ı Veli hazretlerine öğrenci olmaya başladılar. Sonunda devletin Ankara civarından topladığı vergilerde düşüş oldu. Gelir azalınca Ankara'yı yönetmede bir takım mali problemler ortaya çıktı ve askeri düzen bozuldu. Bunun üzerine Sultan, Hacı Bayram-ı Veli 'den öğrencilerinin listesini rica etmek zorunda kaldı. Hacı Bayram-ı Veli de öğrencilerinden bugünkü Etnografya Müzesi'nin bulunduğu Kanlı Göl' de toplanmaları istedi. Kanlı Göl'de büyük bir kalabalık toplandı. Herkes nasıl bir imtihan olacağını merakla bekliyordu. Meydana büyük bir çadır kurulmuştu. Öğrencilerine;

“Dervişlerim, müritlerim... Bana; beni seven öğrencilerimi bugün burada kurban etmem emrolundu. Canını, malını, bana feda eden, çadıra girsin dedi.”

Elinde bıçakla çadırın önünde beklemeye başladı. Bu sırada topluluktan bir erkek kalabalığı yararak içeri girdi. Arkasından Hacı Bayram-ı Veli hazretleri de girdi. Herkes ne olacağını merakla bekliyordu. Çadırdan dışarı oluk gibi kan aktığı görüldü. Ardından bir kadın girdi. Yine dışarı kanlar aktı. Bunu gören halk dehşete kapılarak oradan kaçtı.

Hacı Bayram-ı Veli hazretleri içeri girenleri kesmiş değildi. Gece çadırın içine kimseden habersiz birkaç koyun bırakılmıştı ve kesilen koyunlardı. Hacı Bayram-ı Veli hazretleri dışarı çıkarak Sultana bir mektup yazdı ve gerçek öğrenci sayısının bir buçuk olduğunu bildirdi.

Bir Günde Hacca Gidip Geldi

Bursa evliyalarından olan Muhammed Üftâde hazretleri halkın manevi terbiyesi işi ile meşgul olurlardı.

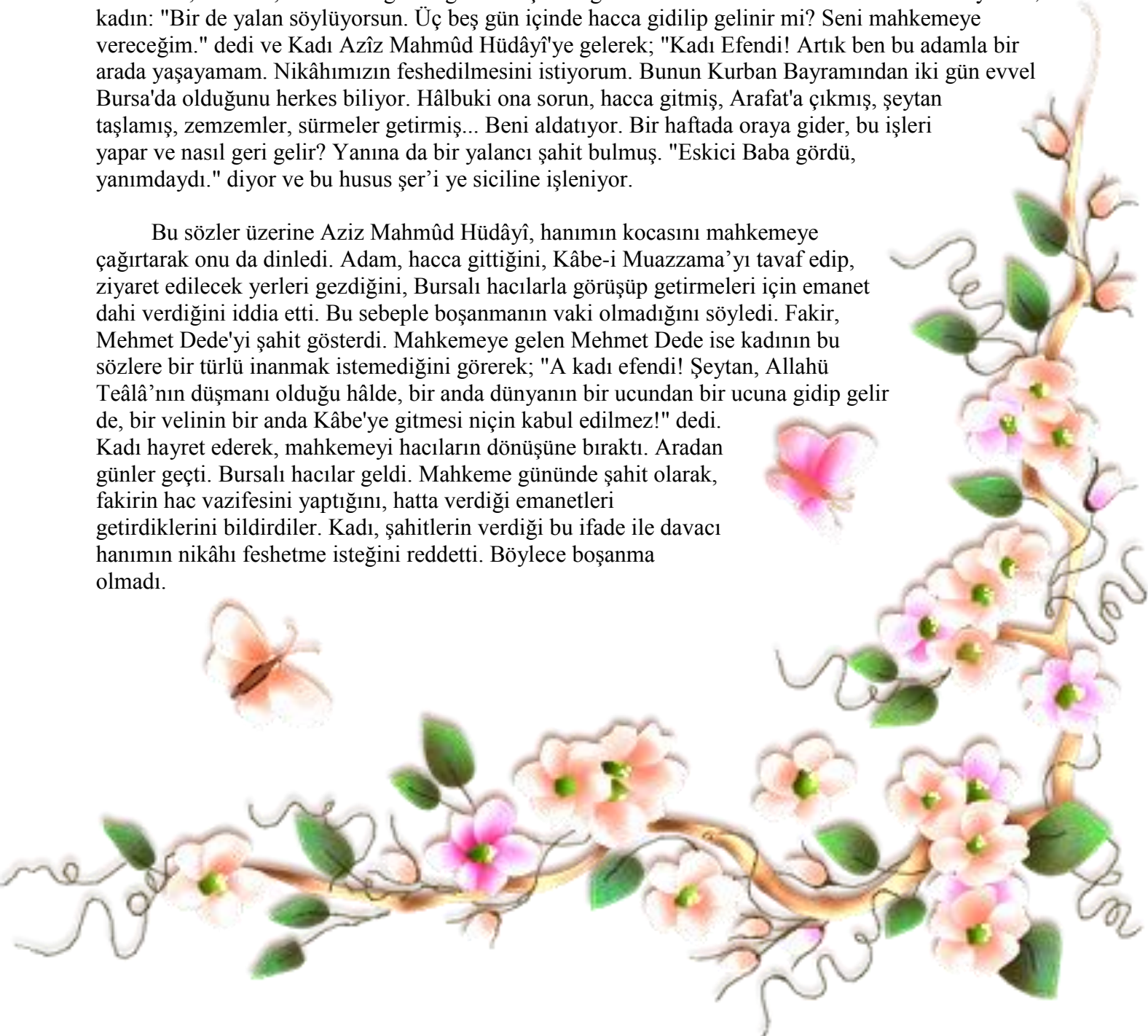
Fakir bir kimse her sene hac mevsiminde hacca gitmek ister, fakat gidecek parası olmadığı için arzusuna kavuşamazdı. Üzüntüsünden hiç yüzü gülmez, gözleri hep hacca gidenlerin yolu üzerine takılır kalırdı. Yine bir sene hac mevsiminde, parası olmadığı için hacca gidemeyen fakir, üzüntüsünden ne yapacağını şaşırırdı. Aralarında geçen bir konuşmanın sonunda elinde olmayarak hanımına; "Eğer bu sene de hacca gidemezsem seni üç talak ile boşadım." dedi.

Günler geçti. Kurban bayramı yaklaştı. Fakir adamı bir düşüncedir aldı. Hacca gidemezse, hanımı boş olacaktı. Bir yerlerden borç bulup hacca gidememişti. Ne yapacağını şaşıracağı bir gün, hatırına Muhammed Üftâde geldi. Hemen huzuruna gidip ağlayarak durumunu anlattı. O da; "Bizim Eskiçi Mehmet Dede'ye git, selâmımızı söyle. O seni hacca götürüp derdine derman olur." buyurdu. Fakir, sevinerek huzurdan ayrıldı, süratle Mehmet Dede'nin dükkânına koştu. Mehmet Dede'ye, hocasının selâmını söyleyip derdini anlattı. Mehmet Dede:

"Gözlerini kapa. Aç demeden sakın açma." dedi. Fakir gözlerini açtığı anda kendisini Mekke'de buldu. Mehmet Dede, Allahü Teâlâ'nın izniyle, bir anda Hicaz'a götürmüştü. O gün, Arefe idi, hacılar Arafat'a çıkmışlardı. Fakir ve Mehmet Dede de ihram giyip Arafat'a çıktılar. Ertesi günü Kâbe-i Muazzama'da vakfeye durdular. Ziyaret edilecek yerlere gittikten sonra, Bursalı hacıları buldular. Onlar, hemşerileri olan Mehmet Dede'yi ve fakiri görünce sevindiler. Fakir adam birkaç hediye alıp, bir kısmını da getirmeleri için komşusu olan hacılara emanet etti. Vedalaşarak ayrıldılar. Yine Mehmet Dede'nin kerametiyle bir anda, Mekke-i Mükerrreme'den Bursa'ya geldiler.

Fakir, getirdiği bazı hediyelerle eve gelince, hanımı birkaç gündür eve gelmeyen kocasını eve almak istemedi ve "Sen beni boşamadın mı? Hangi yüzle bana hediye getirerek eve giriyorsun?" dedi. Kocasını da; "Hanım, ben hacca gittim geldim. İşte bu getirdiklerimi de Mekke'den aldım." dediyse de, kadın: "Bir de yalan söylüyorsun. Üç beş gün içinde hacca gidilip gelinir mi? Seni mahkemeye vereceğim." dedi ve Kadı Azîz Mahmûd Hüdâyî'ye gelerek; "Kadı Efendi! Artık ben bu adamla bir arada yaşayamam. Nikâhımızın feshedilmesini istiyorum. Bunun Kurban Bayramından iki gün evvel Bursa'da olduğunu herkes biliyor. Hâlbuki ona sorun, hacca gitmiş, Arafat'a çıkmış, şeytan taşlamış, zemzemler, sürmeler getirmiş... Beni aldatıyor. Bir haftada oraya gider, bu işleri yapar ve nasıl geri gelir? Yanına da bir yalancı şahit bulmuş. "Eskiçi Baba gördü, yanımdaydı." diyor ve bu husus şer'i ye siciline işleniyor.

Bu sözler üzerine Aziz Mahmûd Hüdâyî, hanımın kocasını mahkemeye çağırarak onu da dinledi. Adam, hacca gittiğini, Kâbe-i Muazzama'yı tavaf edip, ziyaret edilecek yerleri gezdiğini, Bursalı hacılarla görüşüp getirmeleri için emanet dahi verdiğini iddia etti. Bu sebeple boşanmanın vaki olmadığını söyledi. Fakir, Mehmet Dede'yi şahit gösterdi. Mahkemeye gelen Mehmet Dede ise kadının bu sözlere bir türlü inanmak istemediğini görerek; "A kadı efendi! Şeytan, Allahü Teâlâ'nın düşmanı olduğu hâlde, bir anda dünyanın bir ucundan bir ucuna gidip gelir de, bir velinin bir anda Kâbe'ye gitmesi niçin kabul edilmez!" dedi. Kadı hayret ederek, mahkemeyi hacıların dönüşüne bıraktı. Aradan günler geçti. Bursalı hacılar geldi. Mahkeme gününde şahit olarak, fakirin hac vazifesini yaptığını, hatta verdiği emanetleri getirdiklerini bildirdiler. Kadı, şahitlerin verdiği bu ifade ile davacı hanımın nikâhı feshetme isteğini reddetti. Böylece boşanma olmadı.

ZEYNEP BİNTİ ABDULLAH (radiyallahu anha)

Bu sayımızda sizlere, küçük alim, Kufe fıkıh ekolünün kurucusu, üç fakihin Abdullah'tan birisi olan Abdullah Bin Mesud'un hanımı Zeynep binti Abdullah (r.a.)'ın hayatını anlatmaya gayret edeceğim.

Eşi Zeynep Hatun'dan memnun olan Abdullah bin Mesud (r.a.) ondan başkası ile evlenmeyerek bir ömür onunla mutlu yaşamıştı. Hatta öğrencisi Akame'nin anlattığına göre İbn Mesud hac mevsiminde Hira'da bulunuyorken, Hz. Osman ile karşılaşmıştır. Hz Osman Abdullah bin Mesud'a "Ey Ebu Abdurrahman! Seninle bir işim var." demiş. Kenara çekilip baş başa konuşmuşlardı. Hz. Osman: "Ey Ebu Abdurrahman, seni bakir, genç bir kız ile evlendirelim. Sana geçmiş günlerini hatırlatır, seni gençleştirir." demiş. Abdullah bin Mesud ise eşi Zeynep Hatun'dan memnuniyetini dile getirerek "Benim böyle bir evliliğe ihtiyacım yok." demiştir.

Bu mutlu yuvanın hanımı Zeynep Hatun Medine'ye hicret eden Müslümanlara kucak açan ve varlıklarını onlarla paylaşan sahabelerden birisidir. Atak ve medeni cesarete sahip o gün sayısı az olan zanaatkarlardan bir hanımdı.

Zeynep binti Abdullah, Taberi'nin bir rivayetinde kendisini şöyle anlatıyor: "Ben zanaatkar bir hanımdım. El işi yapar yaptıklarımı satardım. Kazancım eşim ve çocuklarım için harcardım. Bütün kazancımı ailem için harcadığımdan dolayı sadaka veremediğim için üzülyordum. Bir gün eşime; 'Kazandığımdan sana ve çocuklarıma harcadığım için sadaka veremiyorum. Eğer sizin için harcadıklarımın sadaka sevabı alamıyorsam buna üzülrüm.' dedim. Bu duygularım bir türlü kalbimden atamadım. Bunun üzerine Allah Rasulü (s.a.v.)' ın yanına giderek: 'Ya Rasulullah ben çalışan bir hanımım yaptıklarımı satarak para kazanıyorum. Ne benim ne eşimin ne de çocuğumun bundan başka malı yoktur. Bu yüzden sadaka veriyorum. Ailem için harcadıklarım için bana sevap verilir mi?' diye sordum. Allah Rasulü (s.a.v.) 'Elbette onlar için harcadıklarından dolayı sana sevap verilir. Kazancını onlar için harca.' buyurdu. Böylece gönlüm huzur buldu." demiştir. Giyim kuşama dikkat eden, koku sürmeyi ihmal etmeyen Zeynep Hatun cemaatle namaz kılmaya özen gösterirdi. Bir gün koku sürerek yatsı namazına geldiğini gören Efendimiz "Sizden biri yatsı namazına geldiğinde koku sürünmesin." buyurmuştur.(Müslim)

Zeynep binti Abdullah da günümüz muska ve büyülerine inanarak şirke düşen hanımlara örnek olacak bir olay yaşamıştır. Bir gün eşi Abdullah eve gelmiş ve Zeynep'in üzerinde iğne ile dikilmiş bir muska görmüş ve onu çekip yırtmıştır. Şöyle demiştir: "Abdullah'ın ailesinin şirke ihtiyacı yoktur. O şirkten uzaktır. Allah Rasulü (s.a.v.) bize: "Eşini kendine bağlama, nazardan ya da hastalıktan korunmak için sihir yaptırmak şirkettir." buyurdu. Zeynep Hatun da: "Niçin böyle diyorsun? Bak şu gözümde yaş akıyordu. Bunun için Yahudi bir komşuma gittim, gözümü gösterdim. Kadın bana muska yapınca gözümdeki akıntı durdu. Muskayı çıkardığımda gözümde yaş gelmeye başladı." dedi." Eşi ibn Mesud yapılan muskanın aslına işaret ederek "Bu şeytan işidir. Ona itaat ettiğinde seni terk ediyor, itaatten yüz çevirdiğinde parmağını gözüne değdiriyor." demiştir ve kendisine Allah Rasulü'nün yaptığı gibi gözüne su serpip "Ey İnsanların Rabbi! Sıkıntımı gider, hastalığıma şifa ver. Sen şifa verensin, senden başka kimse şifa veremez. Bana hastalığıma giderecek bir şifa ver." diye dua etmesinin daha yararlı olacağını söylemiştir. Zeynep Hatun da her zaman olduğu gibi eşine itaat edip muskacılara gitmeyi bırakmıştır.

Zaman zaman Rasulullah (s.a.v.) ziyaretine giden Zeynep Hatun her fırsatta ona hizmet ederdi. Bir gün Zeynep Hatun, Efendimizin başını temizlerken bazı hanım sahabeler gelip sorunları hakkında şikayette bulundular. Zeynep, Efendimizin başını bırakıp kadınlarla konuşmaya başlayınca, Allah Rasulü ona "Gözünle konuşmuyorsun, hem konuş hem de işine devam et." buyurarak bir insanın bir anda birden fazla iş yapabileceğine işaret etti.

Zeynep Hatun, eşi Abdullah bin Mesud'un vefat etmesine çok üzölmüştü. Kendisinin ise ne zaman vefat ettiği hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Zeynep Hatun, Rasulullah Efendimizden 4 hadis rivayet etmiştir. Bunlar bize 41 kişi yoluyla gelmiştir.

Rabbim bizleri bu yollara yolcu olanlardan eylesin.

Annelerimizin şefaatinin üzerimize eylesin. Selametle...

Hazırlayan: MEFTUN AY

İSLAM'DA EVLİLİK

BOŞANMA BAHSİ

Esselamü aleyküm ve rahmetullah.

Yeni bir İrşad sayısında daha bizleri buluşturan Allah'a hamdolsun. Geçtiğimiz sayıda boşanmada kullanılan lafızlara değinmişim. Bu sayıyımdaki yazımda ise konuyu biraz daha detaylı bir şekilde ele almaya çalışacağım.

"Kimler boşamaya ehliyetlidir?" ve "Kimlerin boşaması geçerlidir?" sorularının cevabını arayarak yazıma başlamak istiyorum. Elbette ayet, hadis ve ulemanın görüşlerinden yola çıkarak.

Hanefilerce, kadın veya erkek, bir kimsenin boşamasının geçerli sayılabilmesi için evvela o kimsenin Müslüman, akıllı ve buluş çağına ermiş olması şarttır.

Hanefi uleması boşamanın şekillerini şöyle sıralamıştır:

***Sarhoş kimsenin boşaması**

***Şaka ile boşama**

***Zorlanan kimsenin boşaması**

***Dilsizin boşaması vb.**

Başlangıç olarak, sarhoş kimsenin boşaması, cumhur ulemanın ve Ashabı Kiram'ın görüşlerine göre geçerli sayılmıştır. Çünkü Allah (c.c.)'nin haram kıldığı bir fiili, kişi kendi isteği ile işlemiş olmaktadır. Ancak zorla içki içirilen bir kimsenin boşamasını geçerli saymamışlardır. Zira bunda isteyerek içki içmek söz konusu değildir. Uyuşturucu türünden olan her şeyi kullananın durumu da, sarhoşun durumu ile aynıdır. ⁽¹⁾

Şaka ile boşamanın geçerli sayılmasına gelince, şu hadisi şerif bunun delilidir:

"Üç şey vardır ki bunların şakası da ciddi, ciddisi de ciddidir. Nikah, talak ve talaktan dönmektir."⁽²⁾

Örneğin, kadın kocasına şaka ile, "Beni boşa!" dese, koca da "Boşadım." dese, bir talak ile boşanmış olurlar.

Dilsizin boşamasında da işaretten ne kastettiği anlaşılırsa, o da sözlü ifade hükmünde olduğundan geçerlidir.⁽³⁾

Son olarak da zorlanan kimsenin boşamasının hükmüne temas ederek yazımı noktalayacağım.

Hanefi ulemasının hüküm koymak noktasında delil olarak aldığı şu hadisi şerif, zorlanan kimsenin boşamasının geçerli olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Ashabı Kiram'dan, öğle uykusuna yatmış birinin karısı, kocasının göğsüne oturmuş ve hançeri boğazına dayayarak, "Beni üç defa boşa, aksi halde keserim." demiştir. Kocası da bu tehdit üzerine karısını üç defa boşamış ve sonra da Rasulullah (s.a.v.) Efendimize başvurmuştur. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de; "Boşamada gece uykusunun hükmü yoktur." (Uykuda olmanın sonucu etkilemediği) buyurarak, kocanın, zorlanmış da olsa boşamasının geçerli olduğuna hükmetmiştir.⁽⁴⁾

Cenabı Hak hatalarımızı, eksik ve noksanlarımızı tamam eylesin inşallah.

Hazırlayan: Sıddıka AMİNE

(1) Fetavayı Hindiyeye

(2-) Nesai-Tirmizi

(3) El Hidaye

(4) El İhtiyar- Fethül Kadir.

ERGENLERDE İÇE KAPANIKLIK

İÇE KAPANIK ERGENLERE NASIL DAVRANMALIYIZ?

Ergenlik döneminin belirtilerinden bir tanesidir ergenin içe kapanık ve asosyal olması. Eğer çocuğunuz eve geldiğinde sizinle çok az iletişim kuruyorsa, arkadaş çevresi yoksa ve asosyal bir yaşam biçimine sahip olmaya başladıysa çocuğunuz ergenlik döneminin belirtilerinden biri olan içe kapanıklık belirtilerini gösteriyor demektir. Bu durumda öncelikle çocuğunuzun bu davranışlarının küçüklüğünden beri süregelen bir davranış biçimi mi yoksa ergenlik dönemine girdikten sonra birden mi ortaya çıktığını tespit etmeniz gerekir. Eğer bu durum küçüklüğünden beri süregelen bir durumsa büyük olasılıkla çocuk için gayet normal olan bir iletişim tarzıdır. Ama eğer daha sonradan; ergenlikle beraber ortaya çıkmışsa bunun üzerinde durulmalıdır.

Ergenin içe kapanmasının birçok sebebi olabilir. Arkadaşlarıyla yaşadığı birtakım olaylardan dolayı kendini iletişime kapatmış olabilir. Veya kendi sınırlarını ve kişiliğini oluşturmaya çalıştığı bu dönemde yine birtakım olaylar yaşayıp kendini değersiz ve yetersiz hissediyor; bu nedenle bunlarla baş etmek yerine kendini geri çekiyor olabilir. Bir başka sebep de sadece evde sizinle iletişim kurmuyorsa, sizinle yaşadığı iletişimde bazı problemler olabilir. Çocuğunuzun bu davranışa iten bunlardan başka sebepler de olabilir. Sebebi her ne olursa olsun, anne babalar çocuklarını “ Niye hep odanda duruyorsun. Sen artık iyice asosyalleştin.” gibi ifadeler kullanarak zorla odasından çıkarmaya ve kendileriyle iletişim kurmaya zorlamamalıdır.

Öncelikle çocuğunuzla iletişiminizin güçlü olması ve bu iletişimin zaman zaman aksasa da asla kopmaması gerekir. Hadisi şerifte belirtildiği gibi “ Her çoban sürüsünden sorumludur.” Onu, kendi içinde büyük değişimler yaşadığı bu dönemde destekleyici bir konumda olmalısınız. Onu yargılayan, sürekli eleştiren, yaşadığı fiziksel ve duygusal değişimleriyle dalga geçen, sorunlarını görmezden gelip onun değersiz, yetersiz ve beceriksiz hissetmesini sağlayan herhangi bir tutum ve davranışta bulunmamalısınız. “Hiçbir şeyi beceremiyorsun. Bir kere düzgün yapsan şaşardım.” gibi cümleler çocuğunuzun kendini değersiz ve yetersiz hissetmesine sebep olacak yargılayıcı ifadelerle örnek verilebilir. Resulullah (s.a.v.) buyurdular ki: "Mü'min ne ta'n edici, ne lanet edici, ne kaba ve çirkin sözlü, ne de hayasızdır." Bu davranış ve tutumların her biri sizinle çocuğunuz arasında aşılması güç bir duvar oluşturacaktır. Bu durumda olan bir çocuk, iletişim kurmaya çalışsanız da yardımlarınız ona yapmacık gelebilir ve sizi dinlemek istemeyebilir.

Çocuğunuzla iletişim kurarken tüm bu olumsuz tutumları bir kenara bırakıp onun son zamanlarda yaşadığı bu değişimin farkında olduğunuzu ve eğer çözemediği bir sorunu varsa yardımcı olabileceğinizi belirtmelisiniz. Bir şey anlatmak isterse her zaman buna hazır olduğunuzu ve dinleyebileceğinizi hatırlatın. Çocuklar zaman zaman bu dönemde sınırlarınızı test etmek amacıyla gelip size birtakım olaylar anlatıp tepkinizi ölçebilirler. Bu durumlarda onlarla konuşurken sakin olmalıyız ve kırıcı davranmamaya dikkat etmeliyiz. Ayeti kerimede şöyle buyruluyor: “Eğer kaba, katı yürekli olsaydın onlar çevrenden dağılır giderlerdi.”(Ali İmran 3/59) Eğer size anlattığı şeyleri aşırı tepki vermeden sakince dinleyip onun anlattıklarını ve hissettiklerini onunla konuşursanız ve çocuk gerektiğinde sizden yardım alabileceğini hissettiyse büyük olasılıkla sizle iletişime geçecektir. Ama daha önce anlattıklarına katı ve sert bir şekilde tepkiler verdiyseniz sizinle iletişim kurmak istemeyebilir. Bu durumda öncelikle iletişim tarzınızda ciddi değişiklikler yapmalısınız.

Çocuğunuz sizinle yaşadığı sıkıntıyı anlattığında ise problemini çözmek için onunla birlikte seçenekler üretebilirsiniz. Burada da dikkate etmeniz gereken önemli noktalardan biri onun problemlerini olduğu gibi kendi üzerinize almamanız gerektiğidir. Siz sadece onun yaşadığı problemlere çözümler üretirken yardımcı olmalısınız. Böylelikle çocuğunuz kendi problemleriyle baş etmeyi öğrenecek, problem çözme becerisi gelişecektir.

Özetleyecek olursak ergenlik döneminde çocuğunuzun içe kapandığını ve asosyalleştiğini gözlemliyorsanız öncelikle bunun son zamanlarda mı ortaya çıktığına yoksa küçüklüğünden beri çocuğunuzun var olan iletişim tarzı mı olduğuna bakmalısınız. Eğer bu durum ergenlikle beraber ortaya çıkmışsa onunla olan iletişiminizi kuvvetlendirmelisiniz. Kendi davranışlarınızı gözden geçirdiğinizde şu ana kadar yanlış bir tutum sergilediğinizi fark ederseniz öncelikle bu tutumlarınızda değişiklikler yapmalısınız. Çocuğunuza onun bu durumunun farkında olduğunuzu, bir şey anlatmak isterse yardımcı olabileceğinizi hatırlatmalısınız. Size anlatması durumunda ise yine yargılamadan, kendisini değersiz ve yetersiz hissettirmeden onunla birlikte yaşadığı duruma çözümler geliştirebilirsiniz. Eğer bu durumu aşamasanız veya en başından itibaren çocuğunuzla bir türlü iletişim kuramadıysanız okulunuzun rehber öğretmeni ile veya bir psikolog ile irtibata geçerek uzman yardımı alabilirsiniz.

Hazırlayan: Aişe YEŞİL

KAYNAKÇA

Hanefi AKIN, El-Edeb'ül Müfred Hadislerle Müslümanın Edep ve Ahlakı, İstanbul: Çelik Yayınevi, 2014

İbrahim CANAN, Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Ankara: Akçağ Yayınevi, 1992

GÖKYÜZÜNÜN DERİNLİKLERİ GECENİN NURLU AY'INA YOLCULUK

Gecenin karanlık olduğu ve gökyüzüne baktığımızda orada hiçbir ışığın olmadığı bir hayalle yazımıza başlayalım. Göğe bakıyorsunuz ve sadece siyah bir çarşaftan ibaretmiş gibi, kapkara bir görüntüyle karşılaşıyorsunuz. Bir tek ışık zerresi dahi yok. Böyle bir gök sizce nelere yol açardı?

Aslında nelere yol açmazdı ki demeli. Yıldızların olmaması demek başta -Güneş de bir yıldız olduğundan- Güneş'in olmaması demek ki Güneş'in hayat kaynağı olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun dışında yıldızlar bazı elementlerin oluşum kaynağıdır ve yıldızların olmaması demek bu elementlerin de oluşmaması demektir ki bu da bizi canlılığın oluşmaması sonucuna kadar götürebilir. Ay ise dünyanın dönüş hızı, gelgit olayları, diğer doğa ve iklim olayları üzerinde etkilidir. Ayın yokluğunda dünya eğilebilir, gündüz ve gece arasında aşırı sıcaklık farkları olur veya gündüz ve gece yıl boyunca eşit olabilir ve mevsimler hiç olmayabilirdi. Buna örnek olarak aynı Mars gibi diyebiliriz. Çünkü Mars'ın hiç uydusu yoktur ve üzerinde yaşam da yoktur. Öyleyse ay ve yıldızların olmamasının sonucu yalnızca siyah çarşaf görüntüsünde bir gökyüzüyle sınırlı kalmayıp yaşamın da yok olması ve bizim o siyah çarşafı bile göremeyecek olmamız demek oluyor. Allah hiçbir şeyi boşuna yaratmamıştır. Onun yaratışında mutlaka hikmetler vardır.

“Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerine düşünürler. “Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru.” derler.” (Ali İmran-191)

Bu yazıda sadece Ay ile ilgili konulara değineceğim. Bir sonraki yazımın konusu da Yıldızlar olacak inşallah. Ay Dünya'mızın tek doğal uydusudur ve Dünya'mızdan ortalama 384.400 km uzaktadır. Bu uzaklık 430 kere İstanbul'a gidip gelmeye 100 kere Türkiye'nin bir ucundan diğerine gitmeye veya 10 defa dünya turu atmaya eşdeğer bir uzaklıktır. Ay'ın yarıçapı yaklaşık Dünya'nın yarıçapı kadardır.

Ay'ın Oluşumu:

Ay'ın oluşumu ile ilgili dört teori mevcuttur. Teorilerin ilkinde Ay, Dünya'nın yakınında tıpkı Dünya gibi kendi başına oluşmuştur ve onun çevresinde dönmektedir. Yani Ay Dünya'nın kardeşidir. Fakat bu teori geçerli görülmemektedir. Çünkü eğer kardeş olsalardı benzer elementler içeriyor olmaları gerekirdi. Örneğin demir elementi Dünya'da büyük oranda vardır ancak Ay demir bakımından fakirdir. İkinci Teoriye göre Ay'ın güneş sistemi içerisinde demirden fakir bir yerde oluştuğu daha sonra ise Dünya'nın çekim alanına girdiği söylenir ki bu da geçerli görülmemektedir. Demir fakirliğini açıklıyor ancak Ay'dan alınan kaya örnekleri ile Dünya'nın yer izotop kompozisyonunun aynı olması onların farklı bölgelerde oluşmadığı anlamına geliyor. Üçüncü teori de ilk ikisi gibi geçerli değildir.

Bu teoride Dünya çok hızlı döndüğü zamanlarda yüzeyinden tıpkı Ay gibi bir cisimi fırlattığı ve bu cismin daha sonraları küreselleşerek Ay'ı oluşturduğu düşünülmektedir. Şu anda geçerli olan teori ise dördüncü teoridir. Dünya 4.5 milyar yıl önce oluştuğunda diğer gezegenler oluşmaya devam etmekteydi. Dünya'nın oluşum sürecinin sonlarına doğru bu küçük gezegenlerden biri Dünya'ya çarpmıştır. Çarpışma sonrasında Dünya'dan bir yıkıntı dışı doğru saçılmaya başlamıştır. Bu kayalık yıkıntı Dünya'nın çevresinde bir yörüngeye oturmuş ve birleşmeye başlamıştır ve yavaş yavaş kütle çekim etkisiyle de kendi üzerine çökerek Ay'ı oluşturmaya başlamıştır. Ay'ın yüzeyi gittikçe soğuyarak günümüz haline ulaşmıştır.

Ay'daki dağlar ve kraterler

Ay'daki denizler

Ay'ın Yüzeyi:

20 Temmuz 1969'da Ay'a ilk ayak basan Neil Armstrong, Ay'ın yüzeyinin pudra gibi olduğunu söylemiştir. Ay'ın yüzeyinde yandaki resimde (Resim: Aydaki Denizler) koyu renkli kısımlar denizlerdir. Ama bu denizler bizim bildiğimiz su ile dolu olan denizler değildir. Bu denizler bazalt kayalardan oluşmuştur. Resimdeki denizler, üzerinde isimleriyle görülmektedir. Dağlar içerdiği maddeler nedeniyle parlak görünür. Bu maddelere anortozit denir. İkinci resimde (Resim: Aydaki Dağlar ve Kraterler) yüksek sivri tepeler dağları göstermektedir. Ay yüzeyinde bir de kraterler bulunur. Bunlar çukurluklardır. Oluşum sebebi ise meteorlardır. Çünkü Ay'ın koruyucu kalın bir atmosferi olmadığından birçok meteor çarpmasına maruz kalmıştır. İkinci resimdeki çukur bölgeler de bu kraterlerdir.

Ay'ın Arka Yüzü:

NASA'nın 1,5 milyon km uzaklıkta sabit bir noktaya yerleştiği DSCOVR uydusu, Ay'ın Dünya önünden geçişini görüntüledi. Görüntüde izlenen "Ay'ın arka yüzü", adından da anlaşılacağı gibi Dünya'dan hiç görülemiyor. Nedeni, Ay'ın gezegenimizin kütle çekim kapanına yakalanmış olması. Yani Ay'ın kendi çevresi etrafında dönüşüyle Dünya çevresindeki dönüşünün sürelerinin eşitlenmiş olması. Böyle olunca da Dünya'dan yalnızca alıştığımız "Ay Dede" yüzünü görebiliyoruz. Ay'ın arka yüzünde pek dikkat çekici bir özellik yok. Yani "Maria (denizler)" diye adlandırılan geniş bazalt ovaları ve dev kraterleri bulunmuyor. (Resim: Ayın Arka Yüzü var)

Ay'ın Evreleri:

Ayın yer etrafındaki bir dönüşü 27 gün 7 saat 43 dakika 25 saniyedir; fakat yerin güneşin çevresinde dönmesi sebebiyle bu hareketini 29 gün 12 saat 44 dakika 3 saniyede (29, 53 gün) tamamlar. Bu süreye “Sinodik Ay” veya “Kavuşum Ayı” adı verilir. Kendi çevresinde yalnız bir defa döndüğü bu süre içinde güneşe oranla Dünya ile birlikte konumu değişir ve daima aynı yönden görünen yüzündeki belli alanların aydınlanması ile Ay'ın evreleri meydana gelir. Ay'ın evrelerini oluşturan bu konumları durak olarak düşünürsek, Ay, duraklardan her birine girdiğinde başka başka evreler gösterir. Eski inanışa göre bu durak yerlerinin hava değişimleri ve bununla ilgili olarak yılın bereketli olup olmaması yani çiftçi takvimi bakımından önemi vardı. Diğer taraftan bu durakların güneş ile beraber batışları da çok önemlidir. Ayın durakları Kur'ân-ı Kerîm'de de zikredilmiştir: “Güneşi ışıklı ve ayı nurlu kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için ona konak yerleri düzenleyen O'dur.” (Yûnus 10/5); “Ay için de birtakım menziller tayin ettik. Nihayet o, kuru hurma dalı gibi (hilâl) bir hale döner.” (Yâsîn 36/39).

Kuran'ı Kerim'de Ay ile ilgili anlatılanlar:

Kuran'ı Kerim'de yirmi yedi âyette “Ay” anlamında kamer kelimesi geçmektedir. Burada önemli olan husus ilgili âyetlerde Güneş “Ziyâ” ve “Sirâc” kelimeleriyle, Ay ise “Nûr” ve aynı kökten gelen “Münîr” kelimeleriyle nitelendirilerek Güneş'in ışık kaynağı, Ay'ın ise sönmüş bir yıldız olduğuna dikkat çekilmiş olmasıdır. (İslam Ansiklopedisi- Muammer Dizer) Bu husus konuyla ilgili bir kısım âyetlerde şöyle ifade edilmektedir: “Görmez misiniz, Allah yedi göğü nasıl birbirleriyle uyumlu bir şekilde yaratmış, aralarında Ay'a aydınlık vermiş, Güneş'in ışık saçmasını sağlamıştır.” (Nûh 71/15-16) “Biz gece ve gündüzü kudretimizin iki işareti kıldık; gecenin işaretini (Ay) sildik, yerine gündüzün işaretini (Güneş) aydınlatıcı kıldık...” (el-İsrâ 17/12)

Bazı âyetlerde de Ay ile Güneş'in hayatı düzene koymada, günleri, ayları, yıl ve mevsimleri hesaplamada birer vasıta oldukları anlatılarak bu gök cisimleri karşısında insanın bunları yaratan Rabbimiz olan Allah'a şükür, hamd ve kullukta bulunması gerektiği anlatılmaktadır. “Güneşi ışıklı ve Ay'ı nurlu kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için Ay'a konak yerleri düzenleyen O'dur. Allah

bunları şüphe yok ki gerçeğe ve hikmete uygun olarak yaratmıştır. Allah bilen bir topluluk için âyetlerini açıklamaktadır.” (Yûnus 10/5; ayrıca bk. el-En‘âm 6/96) Bu iki gök cisminin uzaydaki hareketlerinin gelişigüzel olmayıp kozmik sistem içinde belli bir hesaba dayandığını da, “Güneş ve Ay bir hesaba bağlıdır.” (er-Rahmân 55/5) âyetinden anlamak mümkündür. Ayrıca Ay ile güneşin kendi yörüngelerinde belli bir zamana kadar akıp gidecekleri sık sık vurgulanmaktadır. (bk. er-Ra‘d 13/2; Lokmân 31/29; Fâtır 35/13; ez-Zümer 39/5)

“Allah O'dur ki, gökleri dayanak olmaksızın yükseltti; onları görmektesiniz. Sonra arşa istiva etti ve güneş ile aya boyun eğdirdi, her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedirler. Her işi evirip düzenler, âyetleri birer birer açıklar. Umulur ki, Rabbinize kavuşacağınıza kesin bilgiyle inanırsınız.” (Ra'd Suresi, 2)

“Görmüyor musun ki, gerçekten Allah, geceyi gündüze bağlayıp-katar, gündüzü de geceye bağlayıp-katar. Güneş ile ayı emre amade kılmıştır. Her biri, adı konulmuş bir süreye kadar akıp gider. Allah yaptıklarınızdan haberdardır.” (Lokman Suresi, 29)

“(Allah) Geceyi gündüze bağlayıp-katar, gündüzü de geceye bağlayıp-katar; güneşi ve ayı emre amade kılmıştır, her biri adı konulmuş bir süreye kadar akıp gitmektedir. İşte bunları (yaratıp düzene koyan) Allah sizin Rabbinizdir; mülk O'nundur. O'ndan başka taptıklarınız ise, 'bir çekirdeğin incecik zarına' bile malik olamazlar.” (Fâtır Suresi, 13)

“Gökleri ve yeri hak olarak yarattı. Geceyi gündüzün üstüne sarıp-örtüyor, gündüzü de gecenin üstüne sarıp-örtüyor. Güneşe ve aya boyun eğdirdi. Her biri adı konulmuş bir ecele (süreye) kadar akıp gitmektedir. Haberin olsun; üstün ve güçlü olan, bağışlayan O'dur.” (Zümer Suresi, 5)

Ay'ın Yarılması Olayı:

Kur‘ân-ı Kerîm kıyamet hallerinden olmak üzere ay ile güneşin birleşeceğini, “... Ay büsbütün tutulduğu ve güneşle ay bir araya gelip birleştiği zaman...” (el-Kıyâme 75/8-9) âyetiyle haber vermekte, “Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı.” (el-Kamer 54/1) ifadesiyle de ayın yarılmış bulunduğu ve bunun kıyametin yaklaştığını gösteren bir olay olduğuna dikkat çekmektedir. İslâm tarihinde “İnşikaku'l-kamer” mucizesi olarak bilinen bu hadise, birçok sahabeden gelen rivayete göre Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in Mekke döneminde olmuş, Mekkelilerin mucize istemesi üzerine Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) parmağıyla Ay'a işaret etmiş ve Ay ikiye ayrılmış, sonra tekrar birleşmiştir. (bk. Buhârî, “Tefsîr”, 54/1) Ne var ki bazıları bu olayı yarım ay tutulması şeklinde yorumlarken bir kısım müfessirler de bunun kıyamete yakın bir zamanda gerçekleşeceğini söylemişlerdir. (bk. İNŞİKAKU'L-KAMER)

O zamanlarda yıldızların, Ay ve Güneş'in kutsal varlıklar olduğu bütün dünyada yaygın bir inançtı. İslam öncesi müşrik Araplar arasında da Ay ve Güneş gibi gök cisimlerine tapanların bulunduğunu, “Gece ve Gündüz, Ay ve Güneş O'nun âyetlerindedir. Güneş'e ve Ay'a secde etmeyin; onları yaratan Allah'a secde edin.” (Fussilet 41/37) mealindeki ayetten öğrenmekteyiz. Ay ve Güneş tutulması gibi tabiat olaylarını uğur veya uğursuzluk şeklinde yorumlamakta, önemli bir kişinin veya bir hükümdarın doğum ya da ölümünün işareti saymaktaydılar. Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), bu konuda gerçek dışı inançları yıkmıştır. Oğlu İbrâhim'in (radiyallahu anh) vefat ettiği gün Güneş tutulmuş, halk bu olayı “İbrâhim öldüğü için güneş tutuldu.” şeklinde yorumlayınca Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), “Bir kimsenin ölümü ve doğumu sebebiyle Güneş ve Ay tutulmaz. Siz bu gibi olayları gördüğünüz zaman namaz kılın ve Allah'a niyazda bulunun.” diye tavsiyede bulunmuştur. Başka bir rivayette ise, “Hiçbir insanın ölümüyle Güneş ve Ay tutulmaz; bunlar Allah'ın -kudretinin nişânesi olan- âyetlerden iki âyettir. Bu olayları gördüğünüzde kalkın namaz kılın.” buyurmuştur. (bk. Buhârî, “Küsûf”, 2,6,9,15,17; “Bedü'l-halk”, 4)

Hazırlayan: Gülbahar Ay

Kaynaklar:

Türk İslam Ansiklopedisi, Ay, Muammer Dizer, Sayfa:186, Cilt:04

Ankara Üniversitesi Rasathanesi / Ay, 12.10.2006

<https://kurios.ku.edu.tr/tr/haber/ayi-hic-boyle-gormediniz>

“From a Million Miles Away, NASA Camera Shows Moon Crossing Face of Earth”, NASA, 5 Ağustos 2015”

RENKLERİN DİLİ

SİYAH

Bütün renklerin onun içinde yok olup giden siyah, yerine göre birçok anlamı ifade etmektedir.

Güç, hüznün, matem, keder ve belirsizlik anlamlarına gelmektedir.

Siyah, yutan bir renk olduğu için algıyı dağıtan unsurların etkisini en aza indirerek konsantrasyon sağlamakta kolaylığıyla tanınan bir renktir. Bazı bilim insanlarının çalışmalarına konsantre olmak amacıyla siyah renklerin baskın olduğu çalışma ortamlarını tercih ettiği söylenir.

Kuran-ı Kerim’de ise siyah renk altı ayette, yedi yerde geçmektedir. Bunlardan birinde gece ile gündüzün ayrılışı, başka bir deyişle oruca başlama zamanını ifade etmektedir.

Tasavvufta manevi ilerlemenin altıncı mertebesi olan Nefs-i Marziye’nin rengi, siyah ile ifade edilmiştir.

Mutasavvıflar Allah’ın yaratma iradesinden önceki mertebeyi, yani Zat-ı Ehadiyeti, tecellisizlik ve mutlak idrak edilemezlik yönlerinden dolayı siyahla simgelemişlerdir.

Biliniz ki Kabe’nin örtüsü de siyahtır. Siyahın sırrıdır. Kabe de Zat-ı Ehadiyete işaretler. Bütün ışıkların son bulunduğu noktadır.

Mekke fethi günü de iki cihan güneşi peygamber efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) de siyah bir sarık giymişti ve sancağının rengi de siyahtı.

Hz. İbni Abbas r.a’ dan rivayet edildiğine göre melaikenin Uhud gününde nişanları kırmızı sarık; Bedir’de ise nişanları siyah sarıktı.

Tasavvufta ölmeye önce ölmeyi ifade eden merhalelerin maneviyatta renkleri vardır. Son merhalede Allah’ın kendisinden razı olduğu kul olarak bekaya ulaşılır. Burada renksizlik ortaya çıkar. Bu merhale Zat-Ehadiyete işaretler. Diğer bir ifade ile “siyah-ı nur” dur.

Bu merhalede görülen, Allah rızasını kazanan kulun en güzel tecelliyatını belirten hadisi şerifi zikredip yazımızı tamamlayalım.

“Üç sınıf kimse Kıyamet gününde siyah misk tepelerinde bulunacaktır. Kıyametin dehşeti bunları korkutmaz. Hesap onlara ulaşmaz. Ta ki Allah insanlar arasındaki anlaşmayı bitirsin. Allah rızası için Kuran okuyan ve cemaate imam olup cemaatin de kendisinden memnun olduğu, Allah rızası ve Allah yoluna davet için mescitte ezan okuyan, dünyada kölelikte ibtila kılındığı halde bunun kendisini ahiret hizmetinden alıkoymadığı köle. (Hz. Ebu Hureyre r.a)

Hazırlayan: İkra NUR

Kaynaklar:

Ramuz El EHadis

Turkoloji.cu.edu.tr

Ali Yıldırım, Renk Simgeçiliği

Kuran’da Renkler, Yrd. Doç. Dr. Abdülmecit OKÇU

e-dergi.atuni.edu.tr

ÇAY SOHBETLERİ

Teslimiyet gerektiren bir yoldu sufinin yolu. Derdi çayına şeker yaptıran bu yol için Hz. İbrahim (a.s) misali kurban etmesi gereken birçok şey olacaktı hayatında. Kimi malından verdi, kimi canından, kimisi çoluk çocuğundan. Yol Hak, yolcu Hak...

-Azizim, sen neyini kurban ettin de geldin?

Onu ilk gördüğümde içim coştı, etkilendim. Göz göze geldiğimizde hayatımızın bir olduğunu hissettim. Bütün bu duygular için hayatımı kurban ettim de geldim.

-Yürümeye başladığınız yol gittikçe engelli koşuya dönüşüyor azizim. Bu engellerden nasıl atlamayı başarıyorsun?

Öncelikle yoldaki engellere karşı duruşumu yumuşatmaya çalışırım. Karşılaştığım engelleri nefsim uymadan kendimce sonuçlandırmaya gayret ederim. Çünkü bu yol ümitsizlik yolu değil.

-“Ashabım yıldızlar gibidir hangisine tutunursanız beni bulursunuz.” diyor hadis-i şerifte. Peki siz yıldızınız kim?

Hz.Ömer (r.a)'ın celalieti.

Hz.Hatice (r.a)'ın sevdası yıldızım oldu. Onları kendime duygu olarak yakın hissettim. Bunca imtihana karşı Hakk'a olan sevdaları yetiyordu hamd etmelerine.

-Bu anlattıklarınız beğenisiz, muhabbetsiz, sevgisiz yürünecek yol değil. Bu yolu size sevdiren ne oldu? Nasıl ve ne zaman farkına vardınız?

Bana bu yolu sevdiren üstadım oldu. Birçok şeyden onunla vazgeçtim. Onunla Allah korkusunu öğrendim. Vazgeçtiğim şeyler için önüme hep bunu koydum.

-Allah Teala (c.c) ”Kulumu sevince gören gözü, duyan kulağı, tutan eli olurum. Artık o benimle görür, benimle duyar, benimle tutar, benimle yürür.” buyurmaktadır. Bu da ayrı bir uğraşı gerektirir. Bu yolda sizin uğraşınız nedir?

Nefisten geçip güzel ahlaklı olmaya çalışıyorum. Çünkü; kul olmanın yolu benliğinden, nefsinden, her şeyden geçip her yerde, her şeyde onu görmeyi gerektirir. Keşke ona aşık olanlardan olabilseydim. Daha gidecek çok yolumuz var. Aşk ola...

SURELERİN İSİM ANLAMAMI

KAF
"Kaf" harfi ile başladığı için bu adı almıştır.

ez-ZÂRİYÂT
İlk âyette geçen ve "rüzgârlar" anlamına gelen "zâriyât" kelimesi, sûrenin adı olmuştur

et-TÛR
Adını, birinci âyette geçen ve üzerinde Hz. Musa'ya Tevrat'ın indiği, böylece onun ilâhi hitaba mazhar olduğu Tûr dağından almıştır.

en-NECM
İlk âyetinde geçen ve yıldız mânâsına gelen Necm kelimesi sûreye isim olmuştur.

el-KAMER
Ayın yarılması mucizesi bu sûrede anlatılır. Onun için bu adı almıştır.

er-RAHMÂN
İlk kelime olan "er-rahmân" sûreye ad olmuştur.

el-VÂKIA
Adını ilk âyetinde geçen ve kıyamet olayını ifade eden "vâkıa" kelimesinden almıştır.

el-HADÎD
Arapça'da demir anlamına gelen "hadid" kelimesiyle isimlenen ve demirin önemine işaret ettiği için bu adı almıştır.

el-MÛCÂDELE
Adını, ilk âyetinde geçen "tecâdilü" kelimesinden alır.

el-HAŞR
2 - 7. âyetlerinde yahudi kabilelerinden Nadîroğullarının sürülmeleri hakkında bilgi verdiği için bu adı almıştır.

*“De ki: Şüphesiz benim namazım,
kurbanım, hayatım ve ölümüm
hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir.”
(En’ am 6/162).*

Kurban Bayramı dolayısıyla artan et tüketimi normal zamanların üzerine çıkmaktadır. Besin değeri çok yüksek olan bu yiyecek başta şeker, tansiyon, kalp-damar, mide, obezite hastaları olmak üzere pek çok insanın sağlığı için önemli bir tehdit oluşturabilmektedir. Sağlık Bakanlığı özellikle yeni kesilmiş etlerin en az 2 saat bekletilmesi konusunda ciddi uyarılarda bulunmaktadır. Bunun sebebi ise yeni kesilmiş etlerde ölüm sertliği (Buna, dokulara oksijen gitmemesi neticesinde dokuların laktik asit fermantasyonu yaparak kendilerine enerji sağlaması ve bu enerji eldesinin açığa çıkardığı laktik asit sebep olmaktadır.) dolayısıyla sindirim zorlaşır ve hazımsızlık şikayetleri görülmeye başlar. Özellikle mide-bağırsak hastalığı olanlar kurban etlerini buzdolabında birkaç gün beklettikten sonra haşlayarak veya ızgara yaparak tüketmelidir. Yağlı etlerin kolesterol içeriği daha yüksek olduğu için kalp-damar hastalığı, diyabeti(şeker), yüksek tansiyonu olan kişiler yağsız ya da az yağlı etleri tercih etmeli, aşırıya kaçmamalıdır.

Etler pişirilirken kızartma yönteminden özellikle kaçınılmalıdır. Çünkü çok yüksek ısıda uzun süreli pişirme ve kızartma yöntemi kanserojen maddelerin oluşumuna neden olabileceği için tercih edilmemelidir. Etle yapılan yemekler kendi yağıyla pişirilmeli ve ilave yağ eklenmemelidir. Özellikle kuyruk yağı ve tereyağı et yemeklerinde kullanılmamalıdır. Etler ızgarada pişirilirken et-ateş mesafesi eti yakmayacak kadar olmalıdır ve kömürleşmeden kaçınılmalıdır. Hayvanlarda görülen ve insanlara da bulaşabilen zoonoz olarak adlandırılan hastalıklar da akıldan çıkarılmamalıdır. Zoonoz hastalıklardan korunmak için etler çiğ veya az pişmiş olarak tüketilmemelidir ayrıca etlerin kesilmesi, derilerinin yüzülmesi, parçalanması, nakli, muhafazası, pişirilmesi, tüketime sunulması gibi işlemler sırasında kişisel hijyen kuralları ihmal edilmemelidir.

Etlerin korunması ve saklanması ise büyük parçalar halinde değil birer yemeklik olacak şekilde küçük parçalara ayrılarak buzdolabının buzluk kısmında veya derin dondurucusunda olmalıdır. Bu şekilde hazırlanan etler -2 derecede buzlukta birkaç hafta, -18 derecede derin dondurucu da ise daha uzun süre saklanabilir. Dondurulduktan sonra tekrar çözünen etler mikroorganizmalara açık hale geldiği için kısa sürede tüketilmelidir ve tekrar dondurulmamalıdır. Ayrıca etler dışarıda bırakılarak değil buzdolabının alt bölmesine koyularak çözünmelidir.

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Üç günden fazla kurban etinden yemeyiniz diye size yasaklama getirmişt看, kurban kesenlerle kesmeyenler et yemekte denk olsunlar diye. Ama bu andan itibaren kurban kesen sayısı arttığı için dilediğiniz kadar yiyin, yedin ve saklayın.” (Buhârî, Edâhî: 16; Müslim, Edâhî: 5)

Hazırlayan: Beyza ÇELİK

ÖZLEM'İNİ DUYDUĞUNUZ LEZZETLER

Hafsa KEVSER

Püf Noktaları

Geçen sayıda mutfak sırları ve pratik bilgilerden bahsetmiştik. Bu sayımızda da mutfakta işinizi kolaylaştıracak bilgiler paylaşmak istiyoruz.

Çorba yapmanın püf noktaları:

- *Sebze çorbalarında kullanacağınız sebzelerin kararmaması için içine biraz sirke ekleyebilirsiniz.
- *Çorbanız çok sulu oldu ise yağ ve unu kavurup çorbaya ekleyin. Kıvamı düzelecektir.
- *Fazla bayatlayan ekmeklerinizi değerlendirin. Bayat ekmekleri küp küp doğrayıp, fırında kızartıp çorbanın yanında servis edebilirsiniz.

Güzel salata nasıl yapılır?

Salata yaparken malzemeleri kurutursanız dökeceğiniz sosun malzemelere iyice geçmesini sağlarsınız. Salataya en son yağın dökün. Limonun daha çok su vermesi için sıkmadan önce çatala bir kaç yerinden delin ve sıcak suda bekletin. Sebzeleri yıkamadan buzdolabında saklarsanız daha uzun süre dayanacaktır.

Pilav pişirirken şunlara dikkat ederseniz daha lezzetli bir pilav yapmış olursunuz:

- *Pilav yaparken pirincin nişastasını iyice yıkarsanız pilavınız beyaz olur.
- *Pişerken içine birkaç damla limon sıkarsanız parlak ve tane tane pilav elde edersiniz.
- *Pilava biraz da tozşeker koyarsanız lezzetine katkıda bulunursunuz.

Yemeklerinizi pişirirken kızartma, kavurma gibi yöntemler yerine haşlama, ızgara, buharda pişirme gibi yöntemler kullanmanızı tavsiye ederiz. Sebze yemeği pişirirken 1 kg. sebzeye 2 yemek kaşığı yağ yeterli olacaktır. Izgarayı sadece et, balık, tavuk gibi yiyecekler için değil sebzeler içinde kullanmayı deneyin.

Fırın tepsinizi yağlamak yerine yağlı kağıt kullanabilirsiniz.

Değersiz olarak gördüğünüz limon kabuklarını güneşte kurutursanız, özellikle ıslak ve yağlı mutfak eşyalarınızı ovarken şaşırtıcı sonuçlar alabilirsiniz.

Süte biraz karbonat atarsanız hem çabuk bozulmaz hem de kolay hazmedilir.

Buzdolabınızın iyi soğutması için içine bir torba tuz koyun. Tuzun dolaptaki nemi alır.

Açıkta unutulmuş ve bayatlayan bisküvileri fırında birkaç dakika ısıtırsanız yeniden tazelik kazandıklarını görürsünüz. Ekmekler bayatladığı zaman robotta çekip galeta unu haline getirin. Dondurucuya atıp gerektiği zaman kullanın.

Kuş üzümünü ayıklamak için, onları bir avuç unla ovuşturunuz ve kalın delikli bir süzgece atın, un ile beraber çöpleri de düşecektir.

Açılmakta direnen cam kavanozların altına sert bir şekilde vurursanız açılacaklardır. Pirinç, fasulye, mercimek, kuru bakla vb. saklarken böcek oluşmasını önlemek için içine iki diş sarımsak koyun.

Çok yağlı taze sütün kaynatılırken dibi tutar, bunun için sütü kaynama kabına koymadan önce kabı temiz su ile çalkalayın. Kurutmadan içine sütü döküp kaynatın. Dibi tutmayacaktır.

Sucukları serin bir yere asmak yetmez; zamanla üstlerini beyaz bir küf kaplar. Bunu önlemek için zaman zaman sucukların üstlerini limonla ovun.

Havuçların rengini kaybetmemesi için kaynayan suyun içinden aldıktan sonra hemen soğuk suyun altına tutup birkaç dakika bekletin.

EZOĞELİN ÇORBASI:

Malzemeler:

- 1 su bardağı kırmızı mercimek
- 1 tatlı kaşığı pirinç
- 1 tatlı kaşığı bulgur
- 2 çay kaşığı pul biber
- 1 yemek kaşığı nane
- 3 diş sarımsak
- 1 tane soğan
- 1 yemek kaşığı biber salçası
- 1 tatlı kaşığı tuz
- Sıvı yağ, sıcak su.

Yapılışı:

Soğan ve sarımsağı rendeleyip düdüklü tencereye alıyoruz ve yağda kavuruyoruz. Soğanlar kavrulunca naneyi, kırmızıbiberi ve salçayı ilave ediyoruz. Daha sonra yıkadığımız mercimeği, pirinci, bulguru ekliyoruz. Tuzu ilave edip karıştırıyoruz. 2 litreye yakın sıcak su koyuyoruz. Kapağını sıkıca kapatıp pişmeye bırakıyoruz.

EV YAPIMI RAFFAELLO:

Malzemeler:

- 250 gr. hindistancevizi
- 3 yemek kaşığı pudra şekeri
- 1 kutu krema (200 gr.)
- Bir avuç fındık

Yapılışı:

Hindistan cevizini, kremayı, pudra şekerini karıştırıp elle yoğuralım. Ceviz büyüklüğünde parçalar alıp ortasını açalım. İçine bir fındık koyup kapatalım. Yuvarlak şekil verip hindistancevizine bulayıp servis edebilirsiniz.

AFİYET OLSUN.

BİTKİLERDEKİ ŞİFA TURP

Turpun tüketilen kısmı gövdesidir. Gövde, yuvarlak veya silindirik biçiminde; toprak üzerinde kalan yaprakları ise tüylüdür. Kara, kırmızı ve beyaz turp gibi çeşitleri vardır ve acımsı bir tada sahiptir. Genellikle çiğ olarak salata şeklinde tüketilir. İçeriğinde A,B,C vitaminleri, kükürt, iyot, potasyum ve çeşitli mineraller vardır.

Faydaları:

Karaciğer dostu olan turp, karaciğeri kuvvetlendirir, şişliğini indirir. Astım ve bronşit gibi solunum yolu hastalıklarına iyi gelir. Öksürüğü keser. 2 çay bardağı turp suyu bir müddet tüketildiğinde siroz hastalığına fayda verir. İdrar söktürücüdür. Böbrekleri temizler, kum ve taşların düşürülmesine yardımcı olur. Mikrop öldürücü etkiye sahiptir ve mikropların üremelerini engeller. Vücut direncini kuvvetlendirir, kansere karşı etkilidir. İştah açar. Bağırsakları dezenfekte eder, kabızlığı giderir. Egzama ve çeşitli alerjilerin geçmesine yardımcı olur.

BESİN DEĞERİ

Porsiyon: 100 gram
Kalori (kcal): 15
Toplam yağ: 0,1 g.
Kolesterol: 0 mg.
Sodyum: 39 mg.
Potasyum: 233 mg.
Karbonhidrat: 3,4 g.
Diyet lifi: 1,6 g.
Şeker: 1,9 g.
Protein: 0,7 g.

Hazırlayan: Sare Şüheda BAŞAK

Kaynak: Prof. Dr. Ahmet ve Elmas MARANKİ, Kozmik Bilim Işığında Şifalı Bitkiler
tr.wikipedia.org

GÜNLÜK VİRD

Ya Rabbi niyet ettim günlük virdimi çekmeye

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v) ruhuna ve bütün geçmiş Peygamber Efendilerimizin ruhlarına, Cihar-i yâri Güzin efendilerimiz, Ebubekir-i Sıddık, Ömer-ül Faruk, Osman-ı Zinnureyn ve Ali-el Murteza’nın (r.a) ruhlarına, aşereyi mübeşşerenin, evladı Rasulullah, zevce-i Rasulullah, İmam-ı Hasan, İmam-ı Hüseyin yetmişiki şühedanın ve bütün şühedanın ruhlarına, tüm ashab-ı Rasulullah hz.lerinin İmamımız İmam-ı Azam Ebu Hanefi, İmam-ı Şafii, İmam-ı Malik, İmam-ı Hanbeli ve bütün mezhep imamlarının ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi Pirimiz Seyyid Abdülkadir Geylani, Seyyid Ahmed-er Rufai, Seyyid Ahmed-el Bedevi, Seyyid İbrahim Dusuki, Şeyh Ebu’l Hasan el Şazeli, Şah*ı Nakşibendi Muhammed Bahaddşni Şah-ı Mevlana Celaleddin-i Rum-i, Şah-ı Hacı Bektaşî Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Mehmet Muhyiddin Üftade hz. Ve tüm Pir Efendilerimizin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, bütün geçmiş Mürşî-i Kamillerin, velilerin, evliyaların, dervişlerin, müminlerin ruhlarına, Üstadımız Bayındırlı Hacı Mustafa Özbağ Efendinin ruhaniyetine ve yaşayan bütün Mürşid-i Kamillerin, velilerin, evliyaların ruhaniyetlerine, bütün derviş kardeşlerimizin ve ümmeti Muhammedin ruhaniyetlerine, turuk-i aliyeden ve akrabayı taallukatımızdan geçenlerin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

100 defa “Sübhanallahi ve bihamdihi, sübhanallahi“l azim ve bihamdihi estağfirullah el azim.”

100 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.”

100 defa “Allahümme salli ala seyidine Muhammedin ve ala âli seyidine Muhammedin ve sahbihi ve sellim.”

100 defa “Kul hüvallahu ehad. Allahüs samed. Lem yelid ve lem yüled ve lem yeküllehu küfüfen ehad.”

100 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az yüz defa, yetmiş bine kadar çoğaltılabilir.) Okunabildiği kadar Kuran-ı Kerim okunur. Dua edilir.)

Yukarıdaki tarif edilen dersi günde en az 1 defa yapmak gerekir .Eğer daha fazla yapmak isterse sabah ve akşam yapılabilir. Daha fazla yapmak isterse istediği kadar yapılabilir. Efdal olanı azda olsa devamlı olanıdır.

Her sabah ve akşam namazından sonra dünya kelamı konuşmadan yedi kez “Allahümme ecirni min’ en nar” ve yine yedi defa “Hasbinallahu ve nimel vekil” Her namazdan sonra normal namaz tespihati, 33 defa “Sübhanalla”, 33 defa “Elhamdülillah”, 33 defa “Allahu Ekber”. 1 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.” 300 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az üç yüz defa, beş bine kadar çoğaltılabilir.) Dua edilir.

“Kim günde yüz defa “Sübhanallahi ve bihamdihi” derse günahları deniz köpüğü kadar da olsa başışlanır.” Buhari, Müslim, Muvatta, Tirmizi

Abdullah bin Amr (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğunu rivayet etti. “Kim günde iki yüz defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir” derse onun amelinden daha faziletlisini yapan hariç, kendisinden öncekilerden hiçbiri onu geçemez ve sonrakilerden hiçbiri de ona yetişemez. Onun aldığı kadar çok sevap alamaz. İmam Ahmed, Taberani

İbn-u Mesud (r.a) anlatıyor: “Rasulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Kim bana bir kere salat okursa Allah da ona salat okur ve on günahını affeder, mertebesini on derece yükseltir.” Nesai

Enes (r.a) anlatıyor: “Kim Kul hüvallahü ahad suresini günde iki yüz defa okursa üzerindeki kul borcu hariç elli yıllık günah silinir.” Tirmizi

Ebu’d Derda’dan (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edildi: “Herhangi bir kul yüz defa La ilahe illallah” derse (Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur) Allah Teala kıyamet gününde onu, yüzü ayın on dördü gibi olarak diriltir, o gün onun amelinden daha faziletli hiçbir kimsenin ameli Allah’a yükseltilmez.Ancak onun söylediğinin benzerini veya daha fazlasını söyleyen hariç.Taberi